EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 24.1.2024
COM(2024) 23 final

2024/0017 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

milles käsitletakse välisinvesteeringute taustauuringuid liidus ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2019/452

{SWD(2024) 23 final} - {SWD(2024) 24 final}

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

1.1. Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. märtsi 2019. aasta määrus (EL) 2019/452, millega luuakse liitu tehtavate välismaiste otseinvesteeringute taustauuringute raamistik (edaspidi „määrus“) võeti vastu 2019. aastal ja seda hakati kohaldama 11. oktoobril 2020. Sellega reageeriti kasvavale murele teatavate välisinvestorite pärast, kes soovivad omandada kontrolli selliste ELi ettevõtete üle, kes pakuvad elutähtsat tehnoloogiat või taristut või kriitilise tähtsusega sisendeid või kellel on tundlikku teavet ning kelle tegevus on ELi tasandil julgeoleku või avaliku korra seisukohast ülioluline. Määruse eesmärk oli aidata kindlaks teha ja kõrvaldada välismaistest otseinvesteeringutest tulenevaid julgeoleku või avaliku korraga seotud riske, mis mõjutavad vähemalt kahte liikmesriiki või ELi tervikuna, sest siseturu suur lõimitus tähendab seda, et ühte ELi äriühingusse tehtav välismaine otseinvesteering võib põhjustada riski ka väljaspool välismaist otseinvesteeringut vastuvõtva liikmesriigi piire. Selle eesmärgi saavutamiseks võimaldab määrus liikmesriikidel vaadata oma territooriumil tehtavad välismaised otseinvesteeringud julgeoleku või avaliku korra kaalutlustel läbi ning vahetada teavet komisjoni ja teiste liikmesriikidega ning annab neile volitused võtta meetmeid konkreetsete riskide kõrvaldamiseks. Lisaks on üksikute välismaiste otseinvesteeringute jaoks määrusega loodud Euroopa Komisjoni ja liikmesriikide taustauuringuasutuste koostöömehhanism. Selle mehhanismi kaudu saab teavet vahetada, mis võimaldab nii komisjonil kui ka teistel liikmesriikidel juhtida tähelepanu võimalikele julgeoleku või avaliku korraga seotud riskidele, mida välismaised otseinvesteeringud põhjustavad teistele liikmesriikidele või kriitilise tähtsusega ELi tasandi programmidele. See on aidanud asjaomaste liikmesriikide ametiasutustel välismaiseid otseinvesteeringuid paremini hinnata ja teinud sihtliikmesriigil lihtsamaks lõpliku otsuse tegemise selle kohta, kas anda tehingu tegemiseks luba või mitte, ning kui tehingule antakse luba, siis kas on vaja sellele kehtestada teatavad tingimused.

Alates määruse vastuvõtmisest on julgeoleku ja avaliku korra küsimus muutunud üha olulisemaks. COVID-19 pandeemia, Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu ja muud geopoliitilised pinged on näidanud, et on vaja suuta teha kindlaks teatavatest investeeringutest ELi kriitilise tähtsusega varadele tulenevaid riske ja neid varasid paremini kaitsta. Seetõttu on ka märkimisväärselt rohkem neid liikmesriike, kes on võtnud vastu riikliku taustauuringumehhanismi, ning mõned liikmesriigid on suurendanud nende sektorite arvu, mille suhtes kehtib taustauuringu kohustust[1]. Siiski tehakse suur osa välismaistest otseinvesteeringutest ELis endiselt liikmesriikides, kellel ei ole taustauuringumehhanismi,[2] ning see suurendab haavatavust, sest potentsiaalselt kriitilise tähtsusega välismaised otseinvesteeringud jäävad avastamata.

---

[1] Ajal, mil komisjon esitas 2017. aasta septembris oma seadusandliku ettepaneku määruse kohta, oli taustauuringumehhanism ainult 14 liikmesriigis (sealhulgas Ühendkuningriigis). 2023. aasta juuniks oli taustauuringumehhanismid vastu võtnud veel kaheksa liikmesriiki ja kaks ainult valdkondlike mehhanismidega liikmesriiki olid kehtestanud valdkonnaülesed mehhanismid.

[2] 22,7 % välismaistest omandamistest ja 20 % investeeringutest nullist alustavatesse projektidesse (nn *greenfield*-projektid) viidi ellu liikmesriikides, kus puudus terviklik investeeringute taustauuringute mehhanism. Euroopa Kontrollikoja eriaruande nr 27/2023 „Euroopa Liitu tehtavate välismaiste otseinvesteeringute taustauuringud – Esimesed sammud on tehtud, kuid julgeoleku ja avaliku korraga seotud riskide tulemuslikul käsitlemisel on endiselt märkimisväärseid piiranguid“ kohaselt on hinnanguliselt 42 % välismaistest otseinvesteeringutest tehtud nendesse liikmesriikidesse (vt joonis 4, lk 27).

Kõigi riiklike ametiasutuste ja komisjoni koostöö on siiski teadlikkust suurendanud ning aidanud avastada selliseid riskantseid välismaiseid otseinvesteeringuid, mis oleksid muidu jäänud märkamata, ja nendega tegeleda[3]. Mitut riiki hõlmavate teadete (st tehingud, mis hõlmavad sama ettevõtet mitmes liikmesriigis) haldamine on aga olnud keeruline ja tekitanud tõhususega seotud probleeme (eelkõige välisinvestorite, ELi sihtettevõtjate ja taustauuringuasutuste jaoks).

Määruse artikli 15 lõike 1 kohaselt peab komisjon hindama määruse toimimist ja mõjusust ning esitama Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande hiljemalt 12. oktoobriks 2023 (st hiljemalt kolm aastat pärast määruse täielikku rakendamist).

Käesolevale seadusandlikule ettepanekule lisatud hindamisaruande järelduste põhjal on asjakohane teha ettepanek määrus läbi vaadata, tagamaks, et kõigil liikmesriikidel on taustauuringumehhanism, mis võimaldab tehinguid enne nende elluviimist hinnata, ning kõrvaldada hindamise käigus koostöömehhanismi tulemuslikkuses ja tõhususes leitud peamised puudused.

1.2. Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega

Ettepaneku eesmärk on kaitsta välisinvesteeringute kontekstis ELi julgeolekut ja avalikku korda. See on kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artikli 3 lõikes 5 sätestatud ELi üldiste poliitikaeesmärkidega, mis on eelkõige ELi väärtuste ja huvide kaitsmine suhetes maailmaga ning oma kodanike, rahu, julgeoleku ning vaba ja õiglase kaubanduse kaitsmine.

Ettepanek on täielikult kooskõlas 2023. aastal esitatud majandusjulgeoleku teatisega,[4] milles tõsteti esile välismaiste otseinvesteeringute taustauuringuid kui üht vahendit, mida EL kasutab enda kaitsmiseks majandusjulgeolekut ähvardavate üldteada riskide eest. Kõnealuses ühisteatises kordas komisjon üleskutset liikmesriikidele, kes ei olnud riiklikku välismaiste otseinvesteeringute taustauuringumehhanismi veel rakendanud, seda viivitamata teha. Samuti teatas ta seadusandlikust ettepanekust vaadata läbi välismaiste otseinvesteeringute taustauuringute määrus.

Kavandatav määrus loob asjakohase tasakaalu teatavate välisinvesteeringutega seotud põhjendatud mureküsimuste lahendamise tarviduse ja vajaduse vahel säilitada selliste investeeringute ELi tegemiseks avatud süsteem, mis on ühtlasi täielikult kooskõlas ELi õiguse ja rahvusvaheliste kohustustega.

1.3. Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega

Kavandatav määrus täiendab muid ELi poliitikavaldkondi ja algatusi, on nendega kooskõlas ega mõjuta neid. Teatavate tehingute suhtes võidakse ELi või riiklikul tasandil kohaldada muid loamenetlusi, kuid ettepaneku ja nende õigusaktide vahel, mille eesmärk erineb ettepaneku eesmärgist, ei ole vastuolusid. Pigem on kavandatava määruse ning julgeoleku või avaliku korra seisukohast oluliste sektorite või meetmete suhtes kohaldatavate ELi õigusaktide vahel teatav vastastikune täiendavus.

Kapitali vaba liikumine ja asutamisvabadus

Kavandatavat määrust kohaldatakse selliste investeeringute suhtes, millega luuakse või säilitatakse püsiv majanduslik seos välisinvestori ja liidu sihtettevõtja vahel. Siia alla kuulub

[3] Komisjon ja asjaomased liikmesriikide ametiasutused on alates koostöömehhanismi käivitamisest läbi vaadanud rohkem kui 1 100 tehingut.

[4] Ühisteatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule ja nõukogule „Euroopa majandusjulgeoleku strateegia“ (JOIN/2023/20 final).

näiteks enamus- või täieliku osaluse omandamine, samuti selliste aktsiate omandamine, mis annavad välisinvestorile õiguse kontrollida või mõjutada ELi sihtettevõtja tegevust, või tootmisrajatiste loomine ELis nullist (nn *greenfield*-investeeringud). Sellised investeeringud, kui need on seotud ELi-sisese liikumisega, kuuluvad seega peamiselt asutamisvabaduse valdkonda. Asutamisvabadust käsitlevad sätted on esitatud Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artiklites 49–55. Nendes kehtestatakse üldpõhimõte, mille kohaselt asutamisõiguse piiramine on keelatud, välja arvatud juhul, kui see on õigustatud konkreetsetel avaliku korra, avaliku julgeoleku või rahvatervisega seotud põhjustel, nagu on sätestatud ELi toimimise lepingu artikli 52 lõikes 1. Liikmesriigid võivad investeeringute piiramiseks avaliku korra ja julgeoleku huvidele tugineda üksnes juhul, kui esineb tegelik ja piisavalt tõsine oht, mis kahjustab mõnd ühiskonna põhihuvi ning kui vähem piiravad meetmed ei ole sellise ohuga tegelemiseks piisavad. Euroopa Kohus on selgitanud, et avaliku julgeoleku mõiste hõlmab nii riigi sise- kui ka välisjulgeolekut.

Neid sätteid kohaldatakse siiski ainult ELi liikmesriikide füüsiliste ja juriidiliste isikute suhtes ning seetõttu ei ole need asjakohased kolmandatest riikidest ELi tehtavate välismaiste otseinvesteeringute puhul. Seetõttu ei ole kavandatavas määruses esitatud kolmandatest riikidest ELi tehtavate välismaiste otseinvesteeringute taustauuringute põhimõtted asutamisvabadust käsitlevate sätetega seotud.

Kavandatava määrusega laiendatakse ka praegu kehtiva määruse kohaldamisala, et sellesse kuuluksid ka teatavad ELi-sisesed investeeringud, mis hõlmavad kolmandate riikide investorite kontrollitavaid investeeringuid. Nagu hiljem selgitatud, on kõnealust laiendamist vaja selleks, et määruse kohaldamisala hõlmaks sellist konkreetset investeeringute rühma, millega luuakse või säilitatakse kolmanda riigi investori ja ELi sihtettevõtja vahel püsiv majanduslik seos. Neid investeeringuid teeb ELi üksus, mida kontrollib kolmanda riigi investor, kellele jääb investeerimisotsuste tegemise õigus. Seepärast on asjakohane tagada, et neid tehinguid, eelkõige nende aspekte, mis võivad mõjutada otsust teha tehingu taustauuring või võtta täiendavaid meetmeid julgeolekule või avalikule korrale avalduva mõju leevendamiseks, käsitletakse võimalikult suures ulatuses nii, nagu välismaiseid otseinvesteeringuid, et vältida olukorda, kus kavandatava määruse kohaldamisel koheldakse ELi jaoks võrreldavaid riske põhjustavaid investeeringuid erinevalt.

Sellega seoses peaks julgeolekule ja avalikule korrale avalduva tõenäolise riski hindamine olema piisavalt paindlik, et oleks võimalik võtta arvesse nende investeeringute eripära ja struktuuri, mida teevad ELis välisinvestorite ELi tütarettevõtjad. Selge seos välisinvestoriga ning muud määruses sätestatud konkreetsed kriteeriumid määrusega hõlmatud tehingute ulatuse suhtes (sealhulgas konkreetne loetelu sektoritest, kus investeering tehakse, või keskendumine sellele, kas riik osaleb välisinvestori omandistruktuuris, samuti asjaolu, et välisinvestori suhtes võidakse rakendada taustauuringut, sest tema suhtes kehtivad ELi sanktsioonid) on investeeringu põhijooned, mis võivad tekitada julgeoleku ja avaliku korraga seotud probleeme ning millega tuleb tegeleda ELi tasandil. Selliseid probleeme on nii seoses välismaiste otseinvesteeringute kui ka ELi-siseste investeeringutega, kui ELis asutatud üksust kontrollib kolmanda riigi investor. Need probleemid ei ole aga omased muudele ELi-sisestele investeeringutele, milles välisinvestorid ei osale, ning investeeringu hindamisel peaks olema võimalik (kui see on põhjendatud ja proportsionaalne) arvesse võtta seda erinevust julgeoleku ja avaliku korra seisukohast.

Selle põhjal on võimalik teha vahet sellel, kas siseturul kehtivaid vabadusi rakendatakse ELi-siseste investeeringute suhtes, mille puhul ELis asutatud üksust kontrollib kolmanda riigi investor, või puhtalt ELi-siseste investeeringute suhtes. Seetõttu võivad kolmanda riigiga seotud tehingute piirangud aluslepingu kohaselt põhineda erinevatel aspektidel. See on sobiv ka seepärast, et nende tehingute taustauuringud on osa üleliidulisest koostöömehhanismist.

Et hindamine oleks kõigis liikmesriikides järjepidev ja prognoositav, on samuti asjakohane kehtestada välisinvesteeringute hindamise kriteeriumid ja aspektid ELi meetmetega ning sätestada need käesolevas määruses.

Kapitali vaba ringlust käsitlevad aluslepingu sätted kehtivad vaid väikese tehingurühma suhtes, nagu eespool selgitatud, pidades silmas ka portfelliinvesteeringute sõnaselget väljajätmist kavandatava määruse reguleerimisalast. Igal juhul puudutavad eespool esitatud kaalutlused kapitali vaba liikumise piiramise võimalikke aluseid, mis on sätestatud ELTL artikli 65 lõike 1 punktis b ja mis on seotud avaliku julgeoleku, avaliku korra või tervishoiuga. Samuti on sellega seoses oluline tagada, et selliste investeeringute taustauuringu aluseid, mille lõppeesmärk on luua püsiv seos kolmanda riigi investoriga, käsitletakse järjepidevalt (julgeoleku ja avaliku korra kaitse seisukohast) ning et investeeringu hindamisel võetakse arvesse kõiki konkreetseid probleeme, mis võivad tekkida juhul, kui tehing on seotud välisinvestoriga (isegi kui investeering tehakse ELis asutatud, kuid välisinvestori kontrollitava üksuse kaudu).

Need kaalutlused ei piira liikmesriikide võimalust kehtestada välisinvesteeringutele lisapiiranguid, mis lähevad kavandatava määruse kriteeriumidest ja kohaldamisalast kaugemale, tingimusel et need on kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 65 lõike 1 punktiga b või artikli 52 lõikega 1 (sõltuvalt asjaoludest).

EÜ ühinemismäärus

Välismaised otseinvesteeringud võivad toimuda ühinemiste, omandamise või ühisettevõtete vormis, mis on koondumised ja kuuluvad ELi ühinemismääruse[5] kohaldamisalasse. Selliste koondumiste puhul lubatakse liikmesriikidel ELi ühinemismääruse artikli 21 lõike 4 kohaselt võtta asjakohaseid meetmeid, et kaitsta õigustatud huve, tingimusel et need meetmed on kooskõlas ELi õiguse üldpõhimõtete ja normidega. Nii on artikli 21 lõike 4 teises lõigus õigustatud huvidena sõnaselgelt käsitatud avalikku julgeolekut, meediakanalite paljusust ja usaldatavusnormatiive. Kavandatava määruse alusel kõnealuste huvide kaitseks taustauuringumenetluses tehtud otsusest ei pea komisjonile artikli 21 lõike 4 kolmanda lõigu alusel teatama, kui otsused on kooskõlas ELi õiguse üldpõhimõtete ja normidega. Seevastu juhul, kui liikmesriik kavatseb kavandatava määruse alusel teha taustauuringumenetluses otsuse, et kaitsta muid avalikke huve, peab ta sellest otsusest komisjonile artikli 21 lõike 4 kolmanda lõigu alusel teatama, kui otsus puudutab koondumist, mis kuulub ELi ühinemismääruse kohaldamisalasse. Komisjon tagab kavandatava määruse ja artikli 21 lõike 4 järjepideva kohaldamise[6]. Niivõrd kui nende kahe määruse asjaomased kohaldamisalad kattuvad, tuleb kavandatava määruse artikli 13 alusel kindlaks tehtud tõenäoline mõju julgeolekule ja avalikule korrale ning ELi ühinemismääruse artikli 21 lõike 4 kolmandas lõigus sätestatud õigustatud huvide mõistet tõlgendada järjepidevalt, ilma et see piiraks nende huvide kaitseks võetud riiklike meetmete liidu õiguse üldpõhimõtete ja muude sätetega kooskõlas olemise hindamist.

Välisriigi subsiidiumide määrus

[5] Nõukogu 20. jaanuari 2004. aasta määrus (EÜ) nr 139/2004 kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle (ELT L 24, 29.1.2004, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2004/139/oj)

[6] Et tagada kavandatava määruse 3. peatüki kohase koostöömehhanismi ja ELi ühinemismääruse artikli 21 lõike 4 kohase menetluse sujuv rakendamine, võiks liikmesriikidel tehingust vastavalt kavandatava määruse artiklile 5 teatades olla kasulik märkida, kas tehing kuulub tõenäoliselt ELi ühinemismääruse kohaldamisalasse.

Kuigi välismaiste otseinvesteeringute taustauuringu raames tehtava riskihindamise puhul võib arvesse võtta seda, kas välisinvestorit kontrollib otseselt või kaudselt kolmanda riigi valitsus (sealhulgas omandistruktuuri või märkimisväärse rahastamise kaudu), on selle hindamise eesmärk teha kindlaks, kas välismaine otseinvesteering võib mõjutada ELi julgeolekut või avalikku korda negatiivselt. Siiski näib, et välisriigi subsiidiumid on viimastel aastatel moonutanud ELi siseturgu ning kuni välisriigi subsiidiumide määruse[7] vastuvõtmiseni ei olnud ühtegi vahendit, mille abil hinnata ja leevendada välisriigi subsiidiumide mõju ausale konkurentsile siseturul. Kolmandate riikide antud subsiidiume ei kontrollitud, samal ajal kui liikmesriikide antud subsiidiumide suhtes kehtis ELi riigiabi eeskirjade alusel põhjaliku kontrolli nõue – subsiidiumi andmine oli reeglina keelatud ja selle lubamine erand.

Välisriigi subsiidiumide määruses käsitletakse selliseid moonutusi ja täidetakse regulatiivne lünk ning hoitakse samal ajal siseturg kaubandusele ja investeeringutele avatuna.

Välisriigi subsiidiumide määruse kohaselt on komisjonil õigus uurida rahalisi toetusi, mida kolmandate riikide valitsused on andnud ELis tegutsevatele äriühingutele. Kui komisjon leiab, et selline rahaline toetus kujutab endast konkurentsi moonutavat subsiidiumi, võib ta kehtestada meetmeid moonutava mõju heastamiseks. Välisriigi subsiidiumide määruses on kehtestatud kolm menetlust:

- teatamispõhine menetlus, mille raames uuritakse koondumisi, mis hõlmavad kolmandate riikide valitsuste antud rahalist toetust – kui omandatud äriühingu, ühe ühinemises osaleja või ühisettevõtte käive ELis on vähemalt 500 miljonit eurot ja osalistele on viimase kolme aasta jooksul antud välisriigi rahalist toetust rohkem kui 50 miljoni euro ulatuses;
- teatamispõhine menetlus, mille raames uuritakse pakkumusi riigihankemenetlustes, mis hõlmavad kolmandate riikide valitsuste antud rahalist toetust – kui lepingu hinnanguline maksumus on vähemalt 250 miljonit eurot ja pakkumus hõlmab vähemalt nelja miljoni euro suurust välisriigi rahalist toetust kolmanda riigi kohta viimase kolme aasta jooksul ning
- omaalgatuslik menetlus, mille raames uuritakse kõiki muid turuolukordi, mille puhul komisjon võib alustada läbivaatamist omal algatusel.

Kui komisjon otsustab algatada esialgse läbivaatamise selle kohta, kas uuritav rahaline toetus kujutab endast välisriigi subsiidiumi ja kas see moonutab siseturgu, peab ta sellest teatama liikmesriikidele, kes on komisjonile teatanud määruse kohasest riiklikust menetlusest.

Niivõrd kui nende kahe määruse asjaomased kohaldamisalad kattuvad, ei tohiks määruse artiklis 1 sätestatud taustauuringu alused piirata välisriigi subsiidiumide määruse kohast komisjoni hinnangut selle kohta, kas uuritav rahaline toetus kujutab endast välisriigi subsiidiumi ja kas see moonutab siseturgu.

Elutähtsa teenuse osutajate toimepidevus

Nõukogu direktiiviga 2008/114/EÜ[8] on kehtestatud menetlus, millega määratakse energia- ja transpordisektorite Euroopa elutähtsad infrastruktuurid, mille kahjustada saamine või hävimine mõjutaks piiriüleselt oluliselt vähemalt kahte liikmesriiki, kuid selles direktiivis

[7] Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2022/2560, mis käsitleb siseturgu moonutavaid välisriigi subsiidiume (ELT L 330, 23.12.2022, lk 1–45, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2560/oj)

[8] Nõukogu 8. detsembri 2008 direktiiv 2008/114/EÜ Euroopa elutähtsate infrastruktuuride identifitseerimise ja määramise ning nende kaitse parandamise vajaduse hindamise kohta (ELT J L 345, 23.12.2008, lk 75–82, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2008/114/oj)

keskendutakse üksnes nende kahe sektori elutähtsa infrastruktuuri kaitsmisele. Tunnistades elutähtsa teenuse osutajate (st liikmesriikide poolt oma territooriumil elutähtsa teenuse osutajana määratletud üksuste) toimepidevuse tervikliku käsitlemise tähtsust, on elutähtsa teenuse osutajate toimepidevuse direktiiviga[9] loodud üldine raamistik, milles käsitletakse nende üksuste toimepidevust kõigi ohtude kontekstis, olgu need looduslikud või inimtegevusest tingitud, juhuslikud või tahtlikud. Elutähtsa teenuse osutajate toimepidevuse direktiivi kohaselt peavad liikmesriigid võtma erimeetmeid, millega tagatakse, et siseturul osutatakse takistamatult teenuseid, mis on hädavajalikud elutähtsate ühiskondlike funktsioonide või majandustegevuste säilitamiseks 11 sektoris. Elutähtsa teenuse osutajate toimepidevuse direktiiv jõustus 16. jaanuaril 2023 ja liikmesriikidel on selle nõuete siseriiklikku õigusesse ülevõtmiseks aega 17. oktoobrini 2024.

Niivõrd kui kavandatava määruse kohaldamisala kattub elutähtsa teenuse osutajate toimepidevuse direktiivi omaga, tuleks kavandatava määruse kohaldamisel välisinvesteeringuid hinnates arvesse võtta ELi sihtettevõtja määratlemist elutähtsa teenuse osutajana.

Küberturvalisus

2016. aastal kehtestatud ELi küberturvalisuse eeskirju[10] ajakohastati direktiiviga, mis käsitleb meetmeid, millega tagada küberturvalisuse ühtlaselt kõrge tase kogu liidus (küberturvalisuse 2. direktiiv)[11]; selle direktiiviga laiendati kehtiva õigusraamistiku kohaldamisala, muudeti selgemaks eeskirju ja tugevdati järelevalvevahendeid, et pidada sammu suurema digitaliseerimise ja muutuva küberohtude maastikuga. Küberturvalisuse 2. direktiivi kohaselt kuuluvad küberturvalisuse eeskirjade kohaldamisalasse uued sektorid ja üksused ning selles kehtestati selge suuruse ülempiir, mis tähendab, et reeglina kuuluvad kohaldamisalasse kõik valitud sektorite keskmise suurusega ja suured ettevõtted. Küberturvalisuse 2. direktiiviga tugevdatakse ja ühtlustatakse ka avaliku ja erasektori üksuste turva- ja aruandlusnõudeid ning kehtestatakse selleks riskijuhtimise lähenemisviis.

Küberturvalisuse 2. direktiivis käsitletakse tarneahelate turvalisust ja suhteid tarnijatega ning nõutakse, et selle kohaldamisalasse kuuluvad üksused kõrvaldaksid küberturvalisuse riskid oma tarneahelatest ja suhetest tarnijatega. ELi tasandil tugevdab direktiiv elutähtsa info- ja kommunikatsioonitehnoloogia tarneahelate küberturvalisust. Võrgu- ja infoturbe koostöörühm[12] võib koostöös komisjoni ja Euroopa Liidu Küberturvalisuse Ametiga liidu tasandil teha kriitilise tähtsusega tarneahelate koordineeritud turberiski hindamisi. Küberturvalisuse 2. direktiiv jõustus 16. jaanuaril 2023 ja liikmesriikidel on selle nõuete siseriiklikku õigusesse ülevõtmiseks aega 17. oktoobrini 2024.

---

9 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2022. aasta direktiiv (EL) 2022/2557, mis käsitleb elutähtsa teenuse osutajate toimepidevust ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 2008/114/EÜ (ELT L 333, 27.12.2022, lk 164–198, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2557/oj)

10 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. juuli 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/1148, meetmete kohta, millega tagada võrgu- ja infosüsteemide turvalisuse ühtlaselt kõrge tase kogu liidus (ELT L 194, 19.7.2016, lk 1–30, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2016/1148/oj)

11 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2022. aasta direktiiv (EL) 2022/2555, mis käsitleb meetmeid, millega tagada küberturvalisuse ühtlaselt kõrge tase kogu liidus, ja millega muudetakse määrust (EL) nr 910/2014 ja direktiivi (EL) 2018/1972 ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv (EL) 2016/1148 (ELT L 333, 27.12.2022, lk 80–152, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2555/oj)

12 Loodud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. juuli 2016. aasta direktiivi (EL) 2016/1148 (meetmete kohta, millega tagada võrgu- ja infosüsteemide turvalisuse ühtlaselt kõrge tase kogu liidus) artikli 14 kohaselt (ELT L 194, 19.7.2016, lk 1–30, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2016/1148/oj)

Niivõrd kui kavandatava määruse kohaldamisala kattub küberturvalisuse 2. direktiivi omaga, tuleks kavandatava määruse kohaldamisel välisinvesteeringuid hinnates arvesse võtta seda, et ELi sihtettevõtja kuulub ka küberturvalisuse 2. direktiivi kohaldamisalasse, ning direktiivi (EL) 2022/2555 artikli 22 kohaselt tehtud kriitilise tähtsusega tarneahelate turberiskide koordineeritud ELi tasandi hindamiste tulemusi.

Energia

Aastate jooksul on EL vastu võtnud õigusakte, et parandada ELi ja selle liikmesriikide energiavarustuskindlust. Elektri- ja gaasidirektiivide[13] kohaselt tuleb hinnata varustuskindluse mõju mitte ainult üksikutele liikmesriikidele, vaid ka ELile tervikuna, kui liikmesriigi gaasi või elektri ülekandevõrku kontrollib kolmanda riigi ettevõtja. Lisaks keskendutakse ELi gaasivarustuse kindluse määruses[14] eelkõige varustuskindlusega seotud probleemidele ja nõutakse liikmesriikidelt, et nad hindaksid nii riiklikul kui ka piirkondlikul tasandil kõiki võimalikke riske gaasisüsteemile, sh riske, mis on tulenevad sellest, et kolmanda riigi üksus kontrollib varustuskindluse seisukohalt olulist taristut, ja koostaksid selliste riskide maandamiseks terviklikud ennetavad tegevuskavad ja hädaolukorra lahendamise kavad. Elektrisektori ohuvalmidust käsitlevas määruses[15] on sarnased sätted kehtestatud elektrisektori suhtes. Teatavad energiasektori üksused kuuluvad sõnaselgelt ka elutähtsa teenuse osutajate toimepidevuse direktiivi kohaldamisalasse.

Kui välisinvesteeringu tegemise järel esitatakse elektridirektiivi või gaasidirektiivi artikli 10 kohane sertifitseerimistaotlus, ei tohiks kavandatava määruse kohaldamine piirata asjaomase direktiivi kohaldamist. Niivõrd kui kahe sätte asjaomased kohaldamisalad kattuvad, tuleks kavandatava määruse artiklis 1 sätestatud taustauuringu aluseid ja energiajulgeoleku mõistet tõlgendada järjepidevalt, ilma et see piiraks asjaomase direktiivi kohast hindamist, mille käigus uuritakse, kas kolmandast riigist või kolmandatest riikidest pärit isiku või isikute poolne kontroll ohustab ELi energiajulgeolekut.

Lennutransport

Määruses (EÜ) nr 1008/2008[16] on sätestatud ELis lennuteenuste osutamist käsitlevad ühiseeskirjad, sealhulgas ELi lennuettevõtjatele lennutegevuslubade andmine ja hindade läbipaistvus. Selles nõutakse (ühe tingimusena lennutegevusloa andmiseks ettevõtjale, kellel on lubatud vedada reisijaid, posti või lasti tasu või rendi eest), et liikmesriikidele või liikmesriikide kodanikele kuulub rohkem kui 50 % ettevõttest ja et neil on selle üle tõhus kontroll, „välja arvatud kolmanda riigiga sõlmitud lepingus, mille lepinguosaline ühendus on, sätestatud juhtudel“ (artikkel 4).

---

13 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuni 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/944 elektrienergia siseturu ühiste normide kohta ja millega muudetakse direktiivi 2012/27/EL (ELT L 158, 14.6.2019, lk 125, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiiv 2009/73/EÜ, mis käsitleb maagaasi siseturu ühiseeskirju ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2003/55/EÜ (ELT L 211, 14.8.2009, lk 94, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/73/oj)

14 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2017. aasta määrus (EL) 2017/1938, mis käsitleb gaasivarustuskindluse tagamise meetmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 994/2010 (ELT L 280, 28.10.2017, lk 1–56, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1938/oj)

15 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuni 2019. aasta määrus (EL) 2019/941, mis käsitleb ohuvalmidust elektrisektoris ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2005/89/EÜ (ELT L 158, 14.6.2019, lk 1–21, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/941/oj)

16 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. septembri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 1008/2008 ühenduses lennuteenuste osutamist käsitlevate ühiseeskirjade kohta (uuestisõnastamine) (ELT L 293, 31.10.2008, lk 3–20, http://data.europa.eu/eli/reg/2008/1008/oj)

Kavandatavat määrust kohaldatakse välisinvesteeringute suhtes, mis jäävad allapoole määruses (EÜ) nr 1008/2008 sätestatud ülempiiri. Seega võimaldab see hinnata, kas välisinvesteering ELis lennuteenuseid osutavasse ELi ettevõtjasse võib mõjutada julgeolekut või avalikku korda negatiivselt. Kui välisinvesteeringu suhtes kohaldatakse kavandatavat määrust, ei tohiks kavandatava määruse kohaldamine piirata määruse (EÜ) nr 1008/2008 kohaldamist.

Finantssektoris olulise osaluse omandamise ja suurendamise usaldatavushindamine

Finantssektorit käsitlevate ELi õigusaktidega antakse pädevatele asutustele õigus hinnata finantsasutustes (st krediidiasutustes, investeerimisühingutes ja makseasutustes) osaluse omandamise ja suurendamise usaldatavust. Nende sätetega soovitakse tagada finantsasutuste kindel ja usaldusväärne juhtimine ning finantssektori tõrgeteta toimimine.

Sellegipoolest, nagu on tunnistatud komisjoni 2021. aasta teatises „Euroopa majandus- ja finantssüsteem: avatuse, tugevuse ja vastupidavuse edendamine“,[17] on finantssektor ka ELi majandusjulgeoleku ja vastupidavuse jaoks keskse tähtsusega. Tunnistades finantssüsteemi tähtsust julgeoleku ja avaliku korra seisukohast, nõutakse kavandatavas määruses, et kõik liikmesriigid teeksid taustauuringu kõikidele välisinvesteeringutele, mis tehakse II lisas loetletud finantsasutustesse ning mis vastavad kavandatava määruse artikli 5 lõigetele 1 ja 2, ning teataksid nendest teistele liikmesriikidele ja komisjonile.

II lisas loetletud finantsasutused on üliolulised finantstehingute (maksed, väärtpaberid ja tuletisinstrumendid) sujuvaks kliirimiseks ja arveldamiseks, mis hõlbustab sise- ja väliskaubandust ning loob aluse euro rahvusvahelisele rollile. Lisaks täidavad II lisas loetletud finantsasutused ühiskonna jaoks olulisi ülesandeid ja nende tegevus on tavaliselt piiriülene, mis tähendab, et nad võivad kujutada endast riski rohkem kui ühe liikmesriigi julgeolekule või avalikule korrale.

Kavandatav määrus ei mõjuta ELi eeskirju, mis kehtivad finantssektoris olulise osaluse omandamise ja suurendamise usaldatavushindamise suhtes, mis on erimenetlus, millel on muu eesmärk kui julgeolekule ja avalikule korrale avalduvate riskide hindamine.

Kahesuguse kasutusega kaupade ekspordi kontroll

Kahesuguse kasutusega kaubad on kaubad, tarkvara ja tehnoloogia, mida saab kasutada nii tsiviil- kui ka sõjalistes rakendustes. EL kontrollib nende kaupade eksporti, transiiti, vahendamist ja nendega seotud tehnilist abi, et EL saaks aidata kaasa rahvusvahelisele rahule ja julgeolekule ning hoida ära massihävitusrelvade levitamist. Kahesuguse kasutusega kaupade ekspordikontrolli määrus[18] vaadati 2021. aastal läbi, et võtta paremini arvesse riske, mis on seotud kiiresti areneva julgeoleku-, tehnoloogilise ja kaubanduskeskkonnaga, pöörates erilist tähelepanu tundliku kujunemisjärgus tehnoloogia ekspordile. Investeeringute taustauuringud täiendavad kahesuguse kasutusega kaupade ekspordi kontrolli. Mõlemad on

[17] Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Keskpangale, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa majandus- ja finantssüsteem: avatuse, tugevuse ja vastupidavuse edendamine“ COM/2021/32 final.

[18] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2021. aasta määrus (EL) 2021/821, millega kehtestatakse liidu kord kahesuguse kasutusega kaupade ekspordi, vahendamise, tehnilise abi, transiidi ja edasitoimetamise kontrollimiseks (uuesti sõnastatud)(ELT L 206, 11.6.2021, lk 1–461, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/821/oj).

olulised kaubanduse ja investeeringute strateegilise kontrollimise vahendid, mis aitavad ELis julgeolekut tagada.

Kavandatava määrusega nõutakse, et liikmesriigid teeksid taustauuringu välisinvesteeringutele, mille puhul ELi sihtettevõtjal on õigus otsustada eksportida kaupu ELi tolliterritooriumilt, ja teataksid nendest koostöömehhanismi kaudu.

Kavandatav määrus ei mõjuta kahesuguse kasutusega kaupade eksporti käsitlevaid siseriiklikke sätteid ja otsuseid, mis jäävad konkreetse eesmärgiga erimenetluseks.

Survestamisvastane õigusakt

Survestamisvastane õigusakt[19] on veel üks oluline ELi majandusjulgeoleku tagamise vahend. See võimaldab ELil reageerida majanduslikule survestamisele ning seega kaitsta maailmaareenil paremini omaenda ja liikmesriikide huve.

Survestamisvastane õigusakt on eelkõige ette nähtud igasuguse võimaliku majandusliku survestamise tõrjumiseks. Kui majanduslik survestamine siiski aset leiab, võimaldab see õigusakt dialoogi ja kaasamise kaudu kolmanda riigi poolse survestamise lõpetada. Kui see siiski ei õnnestu, annab survestamisvastane õigusakt ELile kasutada rea vastumeetmeid survestava riigi vastu. Need võivad olla tollimaksude, teenuskaubanduse piirangute ning välismaistele otseinvesteeringutele või riigihangetele juurdepääsu piirangute kehtestamine.

Kui kavandatavat määrust tuleb kohaldada välisinvestorite suhtes, kes on pärit kolmandatest riikidest, mille suhtes kohaldatakse survestamisvastase õigusakti alusel vastumeetmeid, tuleks seda, kas välisinvesteering võib mõjutada julgeolekut või avalikku korda negatiivselt, hinnata survestamise mõistet piiramata, välja arvatud juhul, kui survestamise tõttu tekiks risk julgeolekule või avalikule korrale. Lisaks ei tohiks liikmesriikide taustauuringu menetluses julgeoleku või avaliku korra kaalutlustel tehtud otsused piirata võimalikke ELi meetmeid, mille eesmärk on tõrjuda majanduslikku survestamist.

ELi piiravad meetmed (sanktsioonid)

Kavandatav määrus on kooskõlas ELi piiravate meetmetega (sanktsioonidega), mis on ELi toimimise lepingu artikli 215 alusel muude ELi määruste suhtes ülimuslikud ning millega võib keelata teatavate kolmandate riikide või kolmandate riikide kodanike investeeringute tegemise või takistada nende tegemist.

ELi piiravaid meetmeid kohaldatakse muu hulgas iga sellise isiku suhtes liidu territooriumil ja väljaspool seda, kes on liikmesriigi kodanik, iga liikmesriigi õiguse alusel asutatud või moodustatud juriidilise isiku, üksuse või asutuse suhtes ELi territooriumil või väljaspool seda ning iga juriidilise isiku, üksuse või asutuse suhtes seoses tervikuna või osaliselt ELis toimuva äritegevusega.

ELi piiravad meetmed võivad olla konkreetsed meetmed, mis on suunatud äriühingute, rühmituste, organisatsioonide või üksikisikute vastu (nt varade külmutamine ja rahaliste vahendite või majandusressursside kättesaadavaks tegemise keeld) või valdkondlikud.

Komisjon on seisukohal, et varade külmutamine ja rahaliste vahendite kättesaadavaks tegemise keelud laienevad loetellu kandmata üksuse sellistele varadele, mis on loetellu kantud isiku või üksuse omandis või kontrolli all, välja arvatud juhul, kui on võimalik tõendada, et asjaomased varad ei ole tegelikult loetellu kantud isiku või üksuse omandis või kontrolli all.

[19] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. novembri 2023. aasta määrus (EL) 2023/2675, mis käsitleb liidu ja selle liikmesriikide kaitset kolmandatest riikidest tuleneva majandusliku survestamise eest (ELT L, 2023/2675, 7.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2675/oj)

Oluline on tähelepanelikult ja rangelt kontrollida loetellu kantud või muul viisil sanktsioneeritud isikute katseid omandada otsene või kaudne kontroll ELi ettevõtete üle. Seetõttu on väga oluline, et seda reeglit kohaldataks ka juhul, kui investori suhtes ei ole otseselt sanktsioone kehtestatud, kuid ta on sanktsioneeritud isiku või üksuse omandis või kontrolli all või tegutseb tema nimel või juhtimisel. Kavandatava määrusega nõutaks seega, et liikmesriigid teataksid teistele liikmesriikidele ja komisjonile kõikidest nende territooriumil tehtud välisinvesteeringutest, mille on teinud investorid, kelle suhtes kohaldatakse ELi piiravaid meetmeid, või muud isikud, kes on sanktsioneeritud isiku või üksuse omandis või kontrolli all või kes tegutsevad sellise isiku või üksuse nimel või juhtimisel.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

2.1. Õiguslik alus

Välismaised otseinvesteeringud kuuluvad sõnaselgelt ELi ühise kaubanduspoliitika kohaldamisalasse, mis kuulub ELi toimimise lepingu artikli 207 kohaldamisalasse. Lisaks on vaja täiendava õigusliku alusena kasutada ELi toimimise lepingu artiklit 114, milles on ette nähtud meetmete võtmine siseturu loomise ja toimimise tagamiseks. Selle sätte alusel on võimalik võtta vastu meetmeid liikmesriikide õigus- ja haldusnormide selliste sätete ühtlustamiseks, mis käsitlevad liidu siseturu loomist ja toimimist. See on asjakohane õiguslik alus meetmetele, millega kehtestatakse liikmesriikidele kohustus uurida siseturul teatavate investeeringute tausta ja millega käsitletakse liikmesriikide taustauuringumehhanismide erinevusi, mis võivad kahjustada põhivabadusi ja millel on otsene mõju siseturu toimimisele.

Liikmesriikide õigusaktides on erinevusi ja need suurenevad, arvestades, et mitmes liikmesriigis, kus juba on olemas taustauuringumehhanismid, ollakse loomas mehhanisme, mis hõlmavad ka ELi-siseseid investeeringuid. See on põhjustanud õiguslikult killustatud olukorra, kus riiklikud taustauuringumehhanismid erinevad konkreetsete elementide poolest, nagu nende ulatus (hõlmatud tegevuste ja sektorite liigid), tähtajad (hindamise kestus ja riikliku asutuse otsus), menetlusnõuded ning kriteeriumid, mida kohaldatakse julgeolekule või avalikule korrale avalduva tõenäolise negatiivse mõju kindlakstegemiseks. See on veelgi olulisem, arvestades siseturu lõimituse taset, mis võib viia selleni, et üksainus tehing mõjutab kogu liidus mitut liikmesriiki.

Selline killustatus kahjustab asutamisvabadust ja tõenäoliselt suureneb, kuna suureneb nende liikmesriikide arv, kus kasutatakse taustauuringumehhanismi. Kavandatud ühtlustatud meetmete eesmärk on i) luua liikmesriikidele võrdsed tingimused, ii) vähendada nõuete täitmisest välisinvestoritele tekkivaid kulusid ning iii) hoida investeeringute siseturul ära uute takistuste tekkimine.

Kooskõlas siseturu eesmärgiga nähakse käesoleva ettepanekuga ette, et teatavaid välisinvesteeringuid tuleks kontrollida olenemata sellest, millises liikmesriigis või liikmesriikides sihtettevõtja asub. Lisaks nähakse ettepanekuga ette, et välisinvesteeringuid tuleb hinnata ühtlustatud norme ja tähtaegu järgides. Eespool toodut silmas pidades on liidu tasandil vaja suuremat ühtlustamist ning seepärast on ELi toimimise lepingu artikkel 114 käesoleva algatuse jaoks asjakohane õiguslik alus.

ELi toimimise lepingu artikli 114 kasutamine võimaldab lisada kavandatava määruse kohaldamisalasse teatavad ELi-sisesed investeeringud. Nii soovitakse kõrvaldada riskid, mida sellised tehingud põhjustavad julgeolekule ja avalikule korrale. Eelkõige piirduks kavandatav määrus nende ELi-siseste investeeringutega,

i) mida teeb välisinvestori liidus asutatud tütarettevõtja, mis on välisinvestori otsese või kaudse kontrolli all. Siia ei kuulu üksused, milles ei ole kolmanda

riigi osalust või milles on välisinvestoril vähemusosalus (portfelliinvesteeringud);

ii) mille eesmärk on luua püsiv seos välisinvestori ja ELi sihtettevõtja vahel.

Kehtiva välismaiste otseinvesteeringute määruse kohaldamisala soovitakse laiendada konkreetsete välisinvesteeringutega, mis tehakse kolmanda riigi investorite kontrolli all olevate ELis asutatud tütarettevõtjate kaudu. See täiendab ja laiendab kehtivaid sätteid, mis võimaldab hõlmata sellised investeeringud, kui valitud struktuuri kasutatakse ELi tehtavate välismaiste otseinvesteeringute taustauuringutest kõrvalehoidmiseks. See tagab järjepideva käsituse julgeolekule ja avalikule korrale avalduvatest riskidest, mida põhjustavad investeeringud, mis lõppkokkuvõttes annavad kolmanda riigi investorile kontrolli ja otsustusõiguse, olenemata sellest, kas neid tehakse otse väljastpoolt ELi või kaudselt ELis asutatud, kuid välisinvestori kontrolli all oleva üksuse kaudu.

Kohaldamisala laiendamine tähendab aga igal juhul seda, et ELis seaduslikult asutatud üksuste kaudu tehtavate tehingute tausta hakatakse uurima. See on täiendav samm võrreldes kehtivas määruses kasutatud kõrvalehoidmise mõistega, mida kohaldatakse üksnes juhul, kui tehing tehakse ELis kunstlike skeemide kaudu, mis ei kajasta majanduslikku tegelikkust. Selline laiendamine eeldab ELi toimimise lepingu artikli 114 kasutamist õigusliku alusena, sest kavandatav määrus hõlmaks ELi-siseseid investeeringuid.

Kavandatava määruse õiguslik alus oleks seega ELi toimimise lepingu artiklid 207 ja 114.

2.2. Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)

Subsidiaarsuse põhimõtte (ELi lepingu artikli 5 lõige 3) kohaselt tuleks liidu tasandil meetmeid võtta üksnes juhul, kui liikmesriigid üksi ei suuda kavandatud eesmärke piisaval määral saavutada ning seetõttu on neid meetme ulatuse või toime tõttu parem saavutada liidu tasandil.

Kuna liikmesriikide taustauuringumehhanismide ulatus, sisu ja mõju on erinevad, kujutavad riiklikud eeskirjad endast killustunud õigusraamistikku ja riskid suurenevad, eriti seoses välisinvesteeringute taustauuringutega ELis. Killustunud õigusraamistik kahjustab siseturgu, luues ebavõrdsed tingimused ja tarbetud kulud üksustele, kes püüavad tegeleda majandustegevusega julgeoleku või avaliku korra seisukohast olulistes sektorites.

Neid probleeme saab lahendada ainult liidu tasandil, sest liikmesriigi tasandi eeskirjad juba kahjustavad ELi-sisest investeerimist. Liikmesriikide õiguse alusel võetavate meetmete mõju piirduks ühe riigiga ning tekiks risk, et selliste meetmete täitmisest hoitakse kõrvale või et nende täitmist on välisinvestorite puhul raske kontrollida. Lisaks kaaluvad mõned liikmesriigid praegu investeeringute taustauuringute valdkonnas seadusandlike algatuste vastuvõtmist. Kõnealust küsimust saab kogu siseturul järjepidevalt reguleerida ainult liidu tasandil võetavate meetmetega. Oluline on kehtestada ühised ja proportsionaalsed nõuded välismaise kontrolli all olevate investeeringute taustauuringute tegemiseks ELis, et tagada selliste meetmete järjepidev rakendamine kõigis liikmesriikides põhiõigusi täielikult austades. Ühine ja koordineeritud ELi lähenemisviis, millega ühtlustatakse riiklikke taustauuringusüsteeme, annaks elutähtsasse taristusse ja tehnoloogiasse ning kriitilise tähtsusega sisenditesse investeerivatele potentsiaalsetele investoritele kindlustunde, sest nad saaksid eelnevalt teavet ühistest eeskirjadest, mida komisjon ja liikmesriigid kasutavad julgeoleku ja avaliku korraga seotud riskide hindamiseks ja nendega tegelemiseks.

Lisaks on välisinvesteeringute taustauuringud ELis piiriülese mõjuga riikidevaheline probleem, millega tuleb tegeleda liidu tasandil. Ühes liikmesriigis tehtav välisinvesteering võib avaldada mõju väljaspool selle liikmesriigi piire, teises liikmesriigis või ELi tasandil. ELi tasandi meetmete puudumine võib kaasa tuua olukorra, kus liikmesriigid ei suuda välisinvesteeringute kontekstis oma julgeoleku või avaliku korra huve kõige paremini kaitsta, eelkõige juhtudel, kui välisinvesteering, mis mõjutab tõenäoliselt nende julgeolekut või avalikku korda negatiivselt, tehakse teise liikmesriigi territooriumil. Määruse rakendamisel saadud kogemused näitavad, et on ebatõenäoline, et liikmesriigid lepiksid kokku ühtlustatud normides ja menetluses selle kohta, kuidas teha julgeoleku ja avaliku korra kaalutlustel välisinvesteeringu taustauuringuid, või tugevdaksid üleliidulist süstemaatilist koostöömehhanismi, et vahetada teavet omavahel ja komisjoniga.

Seepärast on põhjendatud võtta ELi tasandi meetmeid nende riiklike raamistike ühtlustamiseks ja harmoneerimiseks, et muuta investeerimine siseturul prognoositavamaks, eelkõige mitut liikmesriiki hõlmavate tehingute puhul, tugevdada investeeringute taustauuringute õiguskindlust ELis, vähendada halduskoormust, aidata kaasa võrdsete tingimuste loomisele liikmesriikides, kus investeeringuid tehakse, ning võimaldada tulemuslikumat ja tihedamat koostööd liikmesriikide ja komisjoni vahel seoses välisinvesteeringutest tulenevate piiriüleste julgeoleku ja avaliku korraga seotud riskidega.

2.3. Proportsionaalsus

Kavandatava määruse eesmärk on kaitsta välisinvesteeringute kontekstis ELi julgeolekut ja avalikku korda.

Määrus ei sisalda riikliku taustauuringumehhanismiga samaväärseid eeskirju, sest selline mehhanism võib kehtestada tehingule tingimusi ja viimase abinõuna keelata selle elluviimise. Kavandatav määrus jätaks investeeringu kohta lõpliku otsuse tegemise liikmesriigile, kus on kavas tehing teha või kus see on ellu viidud. Kavandatava määruse eesmärk on pigem aidata liikmesriikide ja komisjoni vahelise koostöömehhanismi kaudu kindlaks teha ja kõrvaldada julgeoleku ja avaliku korraga seotud riske, mis mõjutavad vähemalt kahte liikmesriiki või ELi tervikuna. See koostöömehhanism on ametlik kanal, mille kaudu saab vahetada konfidentsiaalset teavet ja suurendada teadlikkust konkreetsetest asjaoludest, mille korral välismaised otseinvesteeringud võivad mõjutada julgeolekut või avalikku korda. Samuti annab see komisjonile ja teistele liikmesriikidele võimaluse soovitada liikmesriigile, kuhu on kavas välismaine otseinvesteering teha või kus see on ellu viidud, meetmeid konkreetsete kindlaks määratud probleemide lahendamiseks.

Määruse hindamine on näidanud, et investeeringute taustauuringute ELi raamistiku tõhusust vähendab märkimisväärselt see, et i) mõnes liikmesriigis puuduvad taustauuringumehhanismid, mis võimaldaksid tehinguid enne nende elluviimist kontrollida, ning et ii) investeeringute taustauuringute riiklike mehhanismide ulatus on piiratud[20]. Nendel asjaoludel võib olla ülekanduv mõju julgeoleku või avaliku korra huvidele teistes liikmesriikides ning ELile huvi pakkuvatele projektidele või programmidele.

Kuna puudub taustauuringu kohustusega tehingute ühtne määratlus või puuduvad muud võimalused ühtlustada tingimusi, mille täitumise korral tuleks liikmesriigis taustauuring teha,

[20] Liikmesriikidel, kes jätavad olulised sektorid oma taustauuringumehhanismidest välja, näiteks määratledes valdkondliku ulatuse kitsalt või tehes erandi teatavatele ELi-väliste jurisdiktsioonidega seotud investoritele, on ELis tehtavate välisinvesteeringutega seotud riskide tõhusaks juhtimiseks piiratud vahendid.

jääb liikmesriikide poolt koostöömehhanismile esitatavate teadete arv ja ulatus tõenäoliselt väga erinevaks. Lisaks võivad mõned välisinvestorid jätkuvalt ära kasutada ELi jurisdiktsioone, kus ei ole välismaiste otseinvesteeringute taustauuringute mehhanismi kehtestatud või mille mehhanismi asjaomases sektoris ei kohaldata.

Kavandatavas määruses, millega luuakse koostöömehhanism ja kehtestatakse riiklikele taustauuringumehhanismidele teatavad menetluslikud ja sisulised nõuded, kehtestatavad meetmed on proportsionaalsed, kuna nendega saavutatakse kavandatava määruse eesmärk ja võimaldatakse ühtlasi liikmesriikidel võtta oma taustauuringumehhanismides arvesse riiklikke eripärasid ja teha välisinvesteeringute kohta lõplik otsus.

Kavandatava määruse kohaselt peavad ettevõtjad tegema koostööd riiklike taustauuringuasutustega, kuid ettevõtjate halduskulud on mõistlikud ja proportsionaalsed, kuna koostöömehhanismi kaudu saab teavet esitada standardvormis.

2.4. Vahendi valik

Tegemist on ettepanekuga vaadata läbi kehtiv määrus, mistõttu näib olevat õiguspärane säilitada õigusakti praegune vorm (st määrus).

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

3.1. Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll

Seadusandlikule ettepanekule on lisatud komisjoni talituste töödokument, milles hinnatakse määrust viie parema õigusloome kriteeriumi alusel (tulemuslikkus, tõhusus, asjakohasus, sidusus ja ELi lisaväärtus).

3.2. Konsulteerimine sidusrühmadega

Komisjon avaldas sihtkonsultatsiooni ja tagasisidekorje, mis kestsid 14. juunist kuni 21. juulini 2023. Komisjon sai konsultatsiooni[21] käigus 47 vastust ja tagasisidekorjele[22] 10 vastust.

Komisjon kutsus liikmesriike ja sidusrühmi (õigusbürood, ettevõtjate ühendused ja ettevõtjad), kellel on tõendatud kogemused välismaiste otseinvesteeringute taustauuringut käsitlevate ELi eeskirjade rakendamisel, esitama küsimustiku alusel täiendavat kirjalikku teavet. Vastuseid koguti 3. augustist kuni 1. septembrini 2023. Vastuste kokkuvõte on esitatud seadusandlikule ettepanekule lisatud hindamisaruande V lisas.

3.3. Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine

Komisjon kasutas välismaiste otseinvesteeringute taustauuringute määruse hindamisel välistöövõtjat. OECD sekretariaat (finants- ja ettevõtlusküsimuste direktoraadi investeeringute osakond) korraldas välismaiste otseinvesteeringute taustauuringute määruse tulemuslikkuse ja

[21] Sihtkonsultatsiooni koondaruanne on kättesaadav komisjoni veebisaidil: https://policy.trade.ec.europa.eu/consultations/screening-foreign-direct-investments-fdi-evaluation-and-possible-revision-current-eu-framework_en.

[22] Tagasisidekorjele antud vastused on kättesaadavad komisjoni veebisaidil: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13739-Screening-of-foreign-direct-investments-FDI-evaluation-and-revision-of-the-EU-framework/feedback_en?p_id=32186570.

tõhususe uuringu[23] ning esitas järeldused ja uuringus leitud puuduste kõrvaldamiseks üldised soovitused. Seda uuringut kaasrahastas komisjon ja see toimus 2021. aasta oktoobrist 2022. aasta juunini.

3.4. Mõjuhinnang

Seadusandlikule ettepanekule ei ole lisatud mõjuhinnangut. See on kooskõlas parema õigusloome vahenditega, mille kohaselt ei ole komisjoni mõjuhinnangut vaja, kui tegemist on poliitikaalgatusega, milles pakutakse välja piiratud muudatused ja tuginetakse seejuures põhjalikule hindamisele, mille käigus on selgelt kindlaks tehtud, milliseid muudatusi on poliitikastrateegias või õigusaktis vaja teha[24]. Komisjon leiab, et kavandatav määrus ja käesolevale seadusandlikule ettepanekule lisatud hindamisaruanne vastavad nendele kriteeriumidele.

3.5. Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine

See algatus on osa komisjoni 2023. aasta tööprogrammist[25]. See ei kuulu II lisasse (REFITi algatused).

Kavandatava määrusega suurendatakse komisjoni ja liikmesriikide suutlikkust teha kindlaks ja käsitleda välisinvesteeringuid, mis võivad mõjutada julgeolekut või avalikku korda ELis negatiivselt. Ettepaneku kohaselt peavad kõik liikmesriigid tegema välisinvesteeringute taustauuringuid, mis võib suurendada ettevõtjate halduskoormust, sest välisinvesteeringuid hakatakse ELis kontrollima rohkemates liikmesriikides kui need 21 liikmesriiki, kes praegu kasutavad taustauuringumehhanismi. Siiski eeldatakse, et ettepanek võib aidata kulusid kokku hoida tänu praeguste eeskirjade ja korra lihtsustamisele ja ühtlustamisele ELi ja liikmesriikide tasandil. Lihtsustamiseks ühtlustatakse riiklike taustauuringute tähtajad; keskendatakse välismaiste otseinvesteeringute taustauuringute alane ELi tasandi koostöö potentsiaalselt kriitilistele tehingutele (mitte kõigile tehingutele, mille suhtes kohaldatakse liikmesriigis ametlikku taustauuringut) ning suurendatakse ELi koostöömehhanismi menetluste läbipaistvust.

3.6. Põhiõigused

Ettepanek on kooskõlas Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga ja selles austatakse ettevõtlusvabadust. Kavandatava määrusega jäetakse investeeringute taustauuringute tegemine liikmesriikidele (sealhulgas lõplik otsus konkreetsete tehingute kohta), kuid riiklikke taustauuringumehhanisme käsitlevad nõuded aitavad liikmesriikidel tagada seda, et õiglast menetlust ja head haldust puudutavaid põhiõigusi austatakse täielikult.

4. MÕJU EELARVELE

Käesoleva algatuse eesmärkide tõhusaks saavutamiseks on vaja rahastada mitmeid komisjoni tasandi meetmeid. Aastane personalikulu on ligikaudu 5,162 miljonit eurot aastas, mis on ette nähtud kokku 29 ametnikule (täistööajale taandatud töötajad) komisjonis. Muud halduskulud on seotud hüvitistega, mis makstakse liikmesriikidele eksperdirühma (artikkel 5) ja komitee koosolekutele (artikkel 21) sõitmise eest. Need kulud on prognooside kohaselt 0,032 miljonit

[23] Uuring avaldati novembris 2022. https://www.oecd.org/investment/investment-policy/oecd-eu-fdi-screening-assessment.pdf.

[24] Parema õigusloome vahendid 2023, vahend nr 7.

[25] COM(2022) 548 final: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:413d324d-4fc3-11ed-92ed-01aa75ed71a1.0001.02/DOC_1&format=PDF

eurot aastas. Tegevuskulud, mida kasutatakse selleks, et rahastada IT-taristut, mida on vaja komisjoni ja liikmesriikide otsese koostöö toetamiseks turvaliste sidekanalite kaudu, ulatuvad ligikaudu 0,25–0,29 miljoni euroni aastas. Komisjon kavatseb algatada 0,25 miljoni euro suuruse eelarvega välisuuringu, et hinnata, kuidas liikmesriigid pärast üleminekuperioodi lõppu nõudeid täidavad. Komisjon kaalub teise uuringu algatamist, et toetada kavandatava määruse viieaastast hindamist.

Üksikasjalik ülevaade kaasnevatest kuludest on esitatud käesoleva algatusega seotud finantsselgituses.

5. MUU TEAVE

5.1. Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord

Järelevalve, aruanded ja hindamine moodustavad ettepaneku olulise osa.

Järelevalve on pidev ning põhineb tegevuseesmärkidel ja konkreetsetel näitajatel. Korrapärane ja pidev järelevalve hõlmab järgmisi põhiaspekte:

i) koostöömehhanismi kaudu teatatud tehingute arv ning

ii) nende tehingute arv, mis võivad mõjutada julgeolekut ja avalikku korda negatiivselt rohkem kui ühes liikmesriigis või liidule huvi pakkuva projekti või programmi kaudu.

Lisaks võib komisjon jälgida liikmesriikide poolt talle konfidentsiaalselt esitatud lõplike otsustega seotud arengusuundi.

Kavandatava määrusega nõutakse jätkuvalt, et liikmesriigid esitaksid igal aastal komisjonile konfidentsiaalselt aruande eelmise kalendriaasta tegevustest, mida nad viisid ellu oma taustauuringumehhanismi raames. Liikmesriigid peavad ka avalikustama aruande, mis sisaldab teavet toimunud asjakohase seadusandliku arengu ning taustauuringuasutuse tegevuse kohta, sealhulgas koond- ja anonüümitud andmed taustauuringu läbinud investeeringute ja taustauuringumenetluses tehtud otsuste kohta. Komisjon esitab jätkuvalt igal aastal Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande kavandatava määruse rakendamise kohta. Aruanne avalikustatakse ka edaspidi.

Kavandatavat määrust hinnataks viis aastat pärast selle täieliku kohaldamise alguskuupäeva. Vajaduse korral võiks kasutusele võtta läbivaatamisklausli, mille alusel komisjon saaks võtta asjakohaseid meetmeid, sealhulgas seadusandlikke ettepanekuid.

5.2. Kavandatava määruse sätete üksikasjalik selgitus

1. peatükk sisaldab üldsätteid, sealhulgas kavandatava määruse reguleerimiseset ja kohaldamisala (artikkel 1). Kavandatavas määruses kehtestatakse ELi raamistik, mille alusel liikmesriigid uurivad nende territooriumil tehtud investeeringute tausta julgeoleku või avaliku korra kaalutlustel. Samuti sätestatakse selles koostöömehhanism, mis võimaldab liikmesriikidel ja komisjonil investeeringute kohta teavet vahetada, hinnata nende võimalikku mõju julgeolekule ja avalikule korrale ning teha kindlaks võimalikud probleemid, mida investeeringule taustauuringut tegev liikmesriik peaks lahendama. Investeeringute taustauuringute alused määratakse kindlaks kooskõlas asjakohaste nõuetega, mis on kehtestatud piiravate meetmete kasutamisele julgeoleku või avaliku korra kaalutlustel ning mis on sätestatud Maailma Kaubandusorganisatsiooni lepingus (sealhulgas eelkõige teenustekaubanduse üldlepingu XIV artikli punktis a ja XIV*bis* artiklis) ning muudes

kaubandus- ja investeerimislepingutes või -kokkulepetes, millega EL või selle liikmesriigid on ühinenud.

Artiklis 2 sätestatakse mitmed kohaldatavad mõisted. Eelkõige selgitatakse selles, et kavandatav määrus hõlmab investeeringuid, mis on kas välismaised otseinvesteeringud või välisosalusega investeeringud ELis. Kavandatava määruse kohaldamisel tähendab välismaine otseinvesteering mitmesuguseid investeeringuid, millega luuakse või säilitatakse püsiv ja otsene seos kolmandatest riikidest pärit investorite ja liikmesriigis majandustegevusega tegelevate ettevõtjate vahel. See tähendab ka välisinvestori investeeringuid ELi sihtettevõtjasse, kui investeering tehakse välismaisesse sihtettevõtjasse, kelle tütarettevõtja see ELi sihtettevõtja on. Välisosalusega investeeringud ELis hõlmavad mitmesuguseid investeeringuid, mida välisinvestor teeb tema ELis asutatud tütarettevõtja kaudu ning mille eesmärk on luua või säilitada püsiv ja otsene seos välisinvestori ja ELi sihtettevõtja vahel, et tegeleda liikmesriigis majandustegevusega. Kavandatav määrus ei hõlma portfelliinvesteeringuid.

2. peatükis kehtestatakse riiklikke taustauuringumehhanisme käsitlevad eeskirjad. Artiklis 3 nõutakse, et kõik liikmesriigid looksid ja haldaksid taustauuringumehhanismi, mis vastab kavandatava määruse nõuetele, ning teataksid sellest mehhanismist komisjonile. Nende teadete põhjal peab komisjon avaldama riiklike taustauuringumehhanismide loetelu. Artiklis 4 sätestatakse teatavad nõuded riiklikele taustauuringumehhanismidele. Eelkõige peavad need mehhanismid hõlmama vähemalt i) investeeringuid ELi äriühingutesse, mis osalevad ELile huvi pakkuvates projektides või programmides, mis on esitatud kavandatava määruse I lisas, ning ii) investeeringuid ELi äriühingutesse, mis tegutsevad ELi julgeoleku või avaliku korra huvi seisukohast eriti olulistes valdkondades, mis on esitatud kavandatava määruse II lisas (edaspidi „teatamisele kuuluvad investeeringud“). Lisaks on selles sätestatud mitu nõuet, millega tagatakse taustauuringumehhanismide tõhusus.

3. peatükis sätestatakse koostöömehhanism, mis võimaldab liikmesriikidel ja komisjonil vahetada teavet ja soovitada meetmeid, kui välisinvesteering võib mõjutada julgeolekut või avalikku korda negatiivselt rohkem kui ühes liikmesriigis või liidule huvi pakkuva projekti või programmi kaudu. Artiklites 5 ja 6 sätestatakse eeskirjad ja menetlused, mis on seotud välisinvesteeringutest teatamisega, sealhulgas erimenetlus välisinvesteeringute jaoks, mille taustauuringut teevad sama ajal mitu liikmesriiki (edaspidi „mitut riiki hõlmavad tehingud“). Artiklis 7 kirjeldatakse tingimusi, mille korral võivad liikmesriigid pärast teatatud välisinvesteeringu hindamist märkusi esitada ja komisjon arvamuse esitada. See võimaldab liikmesriigil esitada märkusi liikmesriigile, kus välisinvesteering tehakse, kui kõnealune välisinvesteering võib mõjutada tema julgeolekut või avalikku korda negatiivselt või kui tal on kõnealuse välisinvesteeringu taustauuringute tegemiseks vajalikku teavet. Komisjon võib esitada arvamuse liikmesriigile, kuhu välisinvesteering tehakse, kui ta leiab, et kõnealusel välisinvesteeringul võib olla negatiivne mõju rohkem kui ühe liikmesriigi julgeolekule või avalikule korrale või liidule huvi pakkuvatele projektidele või programmidele julgeoleku või avaliku korra seisukohast. Komisjon võib esitada arvamuse ka juhul, kui tal on välisinvesteeringu taustauuringute tegemiseks asjakohast teavet või kui mitu välisinvesteeringut kujutavad endast julgeolekule või avalikule korrale sarnast riski. Lisaks on artiklis 7 sätestatud üksikasjalik kord, mille alusel antakse asjaomastele liikmesriikidele ja komisjonile teavet otsuse kohta, mille teeb välisinvesteeringust teatav liikmesriik taustauuringumenetluses. Artiklis 8 sätestatakse märkuste ja arvamuste esitamise tähtajad ja kord, sealhulgas mitut riiki hõlmavate tehingute puhul. Artikliga 9 nähakse ette mehhanism, mis võimaldab liikmesriikidel ja komisjonil teha koostööd seoses välisinvesteeringutega, millest liikmesriik, kuhu on kavas välisinvesteering teha, ei ole teatanud. Artiklis 10

sätestatakse nõuded teabele, mis tuleb esitada ja mida võidakse küsida koostöömehhanismiga hõlmatud välisinvesteeringute kohta. Selles nõutakse, et komisjon võtaks vastu rakendusmääruse, milles kehtestatakse välisinvesteeringutest teatamise standardvorm. Artiklis 11 sätestatakse liikmesriikide taustauuringumehhanismidele ühised nõuded, et tagada liikmesriikide tõhus osalemine koostöömehhanismis. Artiklis 12 sätestatakse eeskirjad, millega tagatakse liikmesriikide ja komisjoni vahelise teabevahetuse konfidentsiaalsus.

4. peatükis sätestatakse eeskirjad, mille kohaselt liikmesriigid ja komisjon teevad kindlaks välisinvesteeringu tõenäolist mõju julgeolekule või avalikule korrale (artikkel 13) ning liikmesriigid teevad taustauuringumenetlustes otsuseid (artikkel 14).

5. peatükis esitatakse lõppsätted. Artikliga 14 nähakse ette õiguslik alus liikmesriikide ja komisjoni koostööle kolmandate riikide vastutavate asutustega küsimustes, mis on seotud välisinvesteeringutele julgeoleku ja avaliku korra kaalutlustel tehtavate taustauuringutega. Selle koostöö eesmärk ei ole võimaldada teabevahetust tehingute kohta, mille suhtes kohaldatakse liikmesriikide ja komisjoni vahelist koostöömehhanismi. Et tagada taustauuringumehhanismide läbipaistvus ja ELi koostöö seoses välisinvesteeringute taustauuringutega, nõutakse artiklis 16, et liikmesriigid annaksid igal aastal üldsusele aru oma taustauuringute ja taustauuringumenetluses tehtud otsuste kohta, avaldades anonüümse koondteabe. Samuti peab komisjon avaldama määruse rakendamise kohta aastaaruande. 5. peatükis sätestatakse eeskirjad, mis reguleerivad isikuandmete töötlemist (artikkel 17), hindamist (artikkel 18), delegeeritud õigusakte (artikkel 19), delegeerimist (artikkel 20) ja komiteemenetlust rakendusaktide puhul (artiklid 21–22). Artikliga 22 tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) 2019/452 ja artiklis 24 sätestatakse, et kavandatav määrus peaks jõustuma pärast 15-kuulist üleminekuperioodi. Üleminekuperioodil jääb määrus (EL) 2019/452 jõusse ja selle kohaldamist jätkatakse.

I lisas on esitatud liidule huvi pakkuvate projektide ja programmide loetelu. Need on projektid või programmid, mida reguleerib ELi õigus ja millega korraldatakse sellise elutähtsa taristu ja tehnoloogia või kriitilise tähtsusega sisendite arendamist, haldamist või omandamist, mis on julgeoleku või avaliku korra seisukohast olulised. Kui ELi sihtettevõtja on osa liidule huvi pakkuvast projektist või programmist või osaleb selles, peavad liikmesriigid tegema asjaomase välisinvesteeringu taustauuringu ja teatama sellest komisjonile ja teistele liikmesriikidele.

II lisas esitatakse liidu julgeoleku või avaliku korra huvide seisukohast eriti oluliste tehnoloogiate, varade, vahendite, seadmete, võrkude, süsteemide, teenuste ja majandustegevusalade loetelu. Kui ELi sihtettevõtja on II lisas loetletud valdkonnas majanduslikult aktiivne, peavad liikmesriigid välisinvesteeringu taustauuringu tegema. Sellest välisinvesteeringust tuleb koostöömehhanismi kaudu teatada, kui välisinvestor või ELi sihtettevõtja vastab ühele määruses sätestatud riskipõhisest tingimusest. See riskipõhine filter on asjakohane tagamaks, et ELi koostöömehhanism keskenduks üksnes sellistele välisinvesteeringutele, mis võivad julgeoleku seisukohast huvi pakkuda, ning et see ei koormaks tarbetult riikide ametiasutusi ja ettevõtjaid.

2024/0017 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

milles käsitletakse välisinvesteeringute taustauuringuid liidus ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2019/452

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikleid 114 ja 207,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust[1],

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust[2],

võttes arvesse Euroopa Andmekaitseinspektori (kellega konsulteeriti Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1725 artikli 42 lõike 1 kohaselt) [kuupäev] arvamust[3],

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

(1) Liitu tehtavad investeeringud aitavad kaasa liidu majanduse kasvule, suurendades selle konkurentsivõimet, luues töökohti ja mastaabisäästu ning tuues sisse kapitali, tehnoloogialahendusi, innovatsiooni ja oskusteavet.

(2) Euroopa Liidu lepingu („ELi leping“) artikli 3 lõikes 5 on sätestatud, et suhetes maailmaga peab liit kaitsma ja edendama oma väärtusi ja huve ning aitama kaasa oma kodanike kaitsele. Lisaks on liit ja selle liikmesriigid avatud investeeringutele, nagu on ette nähtud Euroopa Liidu toimimise lepingus („ELi toimimise leping“) ning liidu ja selle liikmesriikide rahvusvahelistes kohustustes.

(3) Maailma Kaubandusorganisatsioonis (WTO) ning Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioonis (OECD) ja kolmandate riikidega sõlmitud kaubandus- ja investeerimislepingutes võetud rahvusvaheliste kohustuste kohaselt võivad liit ja liikmesriigid siiski teatavatel tingimustel piirata välismaiseid otseinvesteeringuid julgeoleku või avaliku korra kaalutlustel.

(4) Kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2019/452[4] on loodud raamistik, mille alusel liikmesriigid uurivad liitu tehtavate välismaiste

---

1 ELT C , , lk .

2 ELT C , , lk .

3 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39–98, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1725/oj)

4 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. märtsi 2019. aasta määrus (EL) 2019/452, millega luuakse liitu tehtavate välismaiste otseinvesteeringute taustauuringute raamistik (ELT L 79I, 21.3.2019, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/452/oj).

otseinvesteeringute tausta. Eelkõige on kõnealuses määruses sätestatud koostöömehhanism, mis võimaldab liikmesriikidel ja komisjonil välismaiste otseinvesteeringute kohta teavet vahetada ning väljendada muret julgeoleku või avaliku korraga seotud riskide pärast. Selle koostöömehhanismi kohaselt pidi liikmesriik, kuhu oli kavas välismaine otseinvesteering teha või kus see ellu viidi, võtma nõuetekohaselt arvesse teiste liikmesriikide esitatud märkusi ja taustauuringumenetluses tehtud komisjoni otsuses esitatud arvamust.

(5) Määruse (EL) 2019/452 kohaselt loodud raamistik on täitnud oma eesmärgi ja loonud liikmesriikidele ja komisjonile ametliku mehhanismi teabe vahetamiseks välismaiste otseinvesteeringute kohta ning suurendanud teadlikkust piiriülestest riskidest, mida teatavad välismaised otseinvesteeringud põhjustavad julgeolekule või avalikule korrale.

(6) Siiski on vaja uut õigusakti, et suurendada määruse (EL) 2019/452 tõhusust ja tulemuslikkust ning tagada kogu liidus põhjalikum ühtlustatus.

(7) Teatavad investeeringud, mis ei kuulu määruse (EL) 2019/452 kohaldamisalasse, võivad kujutada endast liidu julgeoleku ja avaliku korraga seotud riske. Eelkõige puudutab see teatavaid investeeringuid, mis tehakse liikmesriikidesse, kus ei ole taustauuringumehhanismi kasutusele võetud; investeeringuid, mis tehakse liikmesriikidesse, kus taustauuringumehhanism on küll kasutusele võetud, kuid teatavad tundlikud investeeringud ei kuulu selle ulatusse; ning investeeringud, mida välisinvestorid teevad liidus asutatud tütarettevõtja kaudu ja mis võivad endast kujutada samu julgeoleku või avaliku korraga seotud riske nagu kolmandatest riikidest tehtud otseinvesteeringud.

(8) Enamikus liikmesriikides (kuid mitte kõigis) on vastu võetud õigusakt, millega nähakse ette välismaiste otseinvesteeringute taustauuringute mehhanism. Paljudes liikmesriikides reguleeritakse siseriiklike õigusaktidega ka liidusiseste investeeringute taustauuringuid. Liikmesriikide vahel on suuri erinevusi selles, millises ulatuses hinnatakse, kas investeering võib julgeolekut või avalikku korda negatiivselt mõjutada, ning hindamise künnistes ja kriteeriumides. Erinevad ka taustauuringumenetlused. Teatavates liikmesriikides saab investeeringu teha, enne kui selleks on saadud luba, milles arvestatakse selle mõju julgeolekule ja avalikule korrale. Teised aga on sätestanud, et investeeringu võib lõplikult teha alles pärast seda, kui taustauuringumehhanismi alusel on saadud luba. Sellised erinevused takistavad siseturu sujuvat toimimist. Näiteks loovad need ebavõrdsed tingimused ja suurendavad nõuete täitmisega seotud kulusid selliste investorite jaoks, kes soovivad teatada tehingutest rohkem kui ühes liikmesriigis. Käesolev määrus aitab vähendada erinevusi riiklikul tasandil rakendatavate mehhanismide põhiaspektides. See on äärmiselt oluline tagamaks, et kohaldatavad riiklikud korrad ja nende põhijooned oleks investorite jaoks prognoositavad ja sellest tulenevalt väheneks asjaomaste nõuete täitmisest tekkivad kulud. See on veelgi olulisem, arvestades siseturu lõimituse taset, mis võib viia selleni, et üksainus tehing mõjutab kogu liidus mitut liikmesriiki. Näiteks on võimalik, et tehing sihtettevõtja omandamiseks ühes liikmesriigis mõjutab teise liikmesriigi julgeolekut ja avalikku korda tarneahela struktuuri või muude majanduslike asjaolude tõttu, mis seovad sihtettevõtjat teistes liikmesriikides asuvate äriühingutega. Selleks, et need siseturuprobleemid lahendada ning tagada suurem järjepidevus ja prognoositavus, on asjakohane kehtestada liidu meetmega välisinvesteeringute hindamise kriteeriumid ja aspektid.

(9) Et välisinvesteeringute taustauuringute suhtes kohaldataks kogu liidus järjepidevat lähenemisviisi, tuleks nõuda, et kõik liikmesriigid teeksid julgeoleku või avaliku korra kaalutlustel välisinvesteeringute taustauuringuid. Seepärast tuleks riiklike taustauuringumehhanismide põhiaspekte ühtlustada. Tuleks ühtlustada vähemalt seda, milliste investeeringute tausta tuleks uurida, aga ka taustauuringumenetluse põhiomadusi ning riikliku mehhanismi ja liidu koostöömehhanismi koostoimet. Lisaks peaks liikmesriikidel olema võimalik otsustada, et nende riikliku taustauuringumehhanismi alla kuuluvad ka muud liiki välisinvesteeringud, teistesse sektoritesse tehtavad välisinvesteeringud ja välisinvesteeringud liidu muudesse sihtettevõtjatesse või majandustegevusaladesse, mida asjaomane liikmesriik peab oma julgeoleku või avaliku korra seisukohast üliolulised. Sellistel juhtudel peaks taustauuring olema kooskõlas ka käesoleva määruse sätetega.

(10) Määrusega (EL) 2019/452 reguleeritakse üksnes kolmandatest riikidest liitu tehtavaid välismaiseid otseinvesteeringuid. Siiski on vaja laiendada koostöömehhanismi ulatust ka liikmesriikidevahelistele investeeringutele, kui ühes liikmesriigis asuvat investorit kontrollib otseselt või kaudselt välismaine üksus, olenemata sellest, kas tegelik omanik asub liidus või mujal. Eelkõige on laiendatud ulatus vajalik selleks, et investeeringutele, mis loovad püsiva seose välisinvestori ja liidu sihtettevõtja vahel, olenemata sellest, kas investeeringu teeb otse välisinvestor või liidus asutatud ja välisinvestori kontrolli all olev üksus, pööratakse järjepidevalt tähelepanu ja et neid hinnataks. See peaks parandama kõigis liikmesriikides taustauuringu eeskirjade järjepidevust ja prognoositavust, mis omakorda vähendab välisinvestoritele nõuete täitmisest tulenevaid kulusid ja piirab stiimuleid suunata investeeringuid liikmesriikidesse, kus selliste tehingute tausta ei uurita.

(11) Välisinvestorite investeeringud liidu sihtettevõtjatesse, sealhulgas liidus asuva välisinvestori kontrolli all oleva üksuse kaudu tehtavad investeeringud, võivad kujutada endast konkreetseid liidu ja liikmesriikide julgeoleku ja avaliku korraga seotud riske. Selliseid investoritega seotud riske ei tohiks esineda – ja seetõttu ei pea neid käsitlema – investeeringu puhul, millesse on kaasatud ainult üksused, milles välisinvestoritel ei ole omandiõigust, kontrolli, suhet ega mõju, sealhulgas juhul, kui välisinvestor on küll seotud liidu üksusega, kuid tal puudub kontrollosalus. Selleks et tagada järjepidev investeeringute taustauuringute raamistik ja liidu kontrollimehhanism, on vaja vältida lahknevusi õigusnormides, mis kehtivad välisinvesteeringute käsitlemise suhtes, olenemata sellest, kas investeering on pärit väljastpoolt liitu või see tehakse liidus asutatud üksuse kaudu. See raamistik kajastab julgeoleku ja avaliku korra kaitsmise tähtsust ning käsitleb üksnes riske, mis võivad tuleneda välismaiste üksustega seotud investeeringutest. Seepärast peaksid liikmesriigid korraldama vähemalt selliste välisinvesteeringute taustauuringu, mis on seotud liidule huvi pakkuvate projektide või programmidega, või kui liidu sihtettevõtja tegutseb valdkondades, kus välisinvesteering võib mõjutada rohkem kui ühe liikmesriigi julgeolekut või avalikku korda. Liikmesriikidel peaks olema võimalik teha ka muude välisinvesteeringute taustauuringuid. Sellistel juhtudel peaks taustauuring olema kooskõlas ka käesoleva määruse sätetega. Käesoleva määruse kohaldamisalasse ei kuulu tehingud, milles ei osale välisinvestorid või mille puhul välisinvestori osalus ei too kaasa otsest või kaudset kontrolli liidu üksuse üle.

(12) Välisinvesteeringute taustauuringuid tuleks teha kooskõlas käesoleva määrusega, võttes arvesse kogu kättesaadavat faktilist teavet ning järgides proportsionaalsuse põhimõtet ja muid aluslepingutes sätestatud põhimõtteid. Lisaks peaks välisinvestori liidus asutatud tütarettevõtjate kaudu tehtavate välisinvesteeringute taustauuring alati

vastama liidu õiguses kehtestatud nõuetele, eelkõige aluslepingu sätetele asutamisvabaduse ja kapitali vaba liikumise kohta, nagu neid on tõlgendatud Euroopa Liidu Kohtu praktikas, kooskõlas avatud ja kaasava siseturu säilitamise eesmärgiga. Kõik asutamisvabaduse ja kapitali vaba liikumise piirangud liidus, sealhulgas taustauuringud ja taustauuringu tulemusel kehtestatud meetmed, näiteks leevendusmeetmed ja keelud, peaksid põhinema tegelikul ja piisavalt tõsisel ohul ühiskonna põhihuvidele ning olema sobivad ja vajalikud, nagu on sätestatud Euroopa Kohtu praktikas. Ühtlasi, kui hinnatakse asutamisvabaduse või kapitali vaba liikumise piiramise põhjendatust ja proportsionaalsust, sealhulgas käesoleva määruse kohaselt vastuvõetavates komisjoni arvamustes, kui see on asjakohane, võib võtta arvesse liidus välisinvestori tütarettevõtja kaudu tehtavate investeeringute eripära. Seejuures tuleks arvesse võtta liikmesriikide kavade lõimimist üleliidulisse koostöömehhanismi.

(13) Selleks et käesolevas määruses sätestatud koostöömehhanism toimiks tõhusalt ja tulemuslikult, on vaja kindlaks määrata minimaalne ühine kohaldamisala, kuhu kuuluvatest välisinvesteeringutest peaksid kõik liikmesriigid koostöömehhanismi kaudu teatama. Liikmesriikidele peaks jääma vabadus teatada välisinvesteeringutest, mis ei kuulu käesolevas määruses sätestatud kohaldamisalasse.

(14) Samuti on vaja suurendada selle liikmesriigi aruandekohustust, kuhu on kavas välisinvesteering teha või kus see on ellu viidud, komisjoni ja nende liikmesriikide ees, kes väljendavad nõuetekohaselt põhjendatud muret oma või liidu avaliku korra või julgeoleku pärast.

(15) Käesolevas määruses sätestatud ühine raamistik ei tohiks piirata liikmesriikide ainuvastutust oma riikliku julgeoleku tagamise eest, nagu on ette nähtud ELi lepingu artikli 4 lõikega 2. Samuti ei tohiks see piirata nende oluliste julgeolekuhuvide kaitsmist kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 346.

(16) Käesoleva määruse kohaldamisalasse peaksid kuuluma välisinvesteeringud, mille eesmärk on luua või säilitada püsiv ja otsene seos kolmandatest riikidest pärit välisinvestorite ning liikmesriigis majandustegevusega tegelevate liidu sihtettevõtjate vahel. Seda tuleks kohaldada juhul, kui need investeeringud tehakse otse kolmandatest riikidest või välismaise kontrolli all oleva liidu üksuse poolt. Raamistik ei peaks siiski hõlmama äriühingu väärtpaberite omandamist, kui seda tehakse üksnes finantsinvesteeringuks ilma kavatsuseta mõjutada ettevõtja juhtimist ja kontrolli (portfelliinvesteeringud). Kontsernisisene restruktureerimine või rohkem kui ühe juriidilise isiku ühinemine üheks juriidiliseks isikuks ei kujuta endast välisinvesteeringut, tingimusel et välisinvestorite aktsiate arvu ei suurendata või tehingu tulemusel ei teki täiendavaid õigusi, mis võivad muuta ühe või mitme välisinvestori tegelikku osalust liidu sihtettevõtja juhtimises või kontrollis.

(17) Kui välisinvestor või liidus asuv välisinvestori tütarettevõtja loob liidus uusi tootmisrajatisi või uue ettevõtte nullist, nimetatakse seda *greenfield*-välisinvesteeringuks. *Greenfield*-välisinvesteeringud peaksid kuuluma käesoleva määruse kohaldamisalasse, niivõrd kui liikmesriik peab neid välisinvesteeringute taustauuringute seisukohast asjakohaseks, kuna need loovad püsiva ja otsese seose välisinvestori ja kõnealuste rajatiste või ettevõtete vahel. Lisaks võib välisinvestor uute rajatiste loomisega mõjutada julgeolekut ja avalikku korda, sealhulgas juhul, kui risk on seotud oluliste majandussisenditega. Seepärast julgustatakse liikmesriike lisama *greenfield*-välisinvesteeringud oma taustauuringumehhanismidega hõlmatud tehingute hulka, eelkõige juhul, kui selliseid investeeringuid tehakse liikmesriigi julgeoleku või avaliku korra seisukohast olulistesse sektoritesse või kui investeeringul

on mõni tunnus (näiteks suurus või laad), mis on liikmesriigi julgeoleku või avaliku korra seisukohast oluline.

(18) Et taustauuringumenetlused oleksid järjepidevad ja prognoositavad, on asjakohane sätestada liikmesriikides rakendatavate taustauuringumehhanismide põhiomadused. Nende omaduste hulka peaksid kuuluma vähemalt loakohustuslikud tehingud, taustauuringu tähtajad ja ettevõtja võimalus vaidlustada kohtus otsus, mis on tema suhtes taustauuringumenetluses tehtud. Taustauuringumehhanismidega seotud normid ja menetlused peaksid olema läbipaistvad ega tohiks põhjustada diskrimineerimist kolmandate riikide vahel.

(19) Määruses (EL) 2019/452 sätestatud koostöömehhanism võimaldab liikmesriikidel teha koostööd ja aidata üksteist, kui ühte liikmesriiki tehtud välismaine otseinvesteering võib mõjutada teiste liikmesriikide julgeolekut või avalikku korda või liidule huvi pakkuvaid projekte või programme. See mehhanism on seni osutunud väga kasulikuks, seega tuleks see alles hoida ja seda tuleks käesolevas määruses tugevdada.

(20) Et teha nõuetekohaselt kindlaks välisinvesteeringud, mis võivad julgeolekut või avalikku korda liidus negatiivselt mõjutada, peaksid liikmesriigid tegema välisinvesteeringute taustauuringu, kui liidu sihtettevõtja on osa liidule huvi pakkuvast projektist või programmist või osaleb selles või kui liidu sihtettevõtja majandustegevus on seotud tehnoloogia, vara, vahendi, seadme, võrgu, süsteemi või teenusega, mis on eriti oluline liidu julgeoleku või avaliku korra huvide seisukohast. Lisaks nendele kriteeriumidele võib taustauuringumehhanismi rakendada ka muude sektorite, liidu sihtettevõtjate või majandustegevusalade korral, kui asjaomane liikmesriik peab neid oma julgeoleku või avaliku korra seisukohast üliolulisteks.

(21) Tagamaks, et koostöömehhanism keskendub ainult nendele välisinvesteeringutele, mille puhul välisinvestori või liidu sihtettevõtja põhijoonte tõttu on mõju julgeolekule või avalikule korrale tõenäoline, on asjakohane kehtestada riskipõhised tingimused, mille alusel teatatakse teistele liikmesriikidele ja komisjonile välisinvesteeringutest, mille tausta liikmesriigis uuritakse. Kui välisinvesteering ei vasta ühelegi nendest tingimustest, võib liikmesriik, kus välisinvesteeringu tausta uuritakse, välisinvesteeringust teistele liikmesriikidele ja komisjonile teatada, sealhulgas juhul, kui liidu sihtettevõtja tegevus on teistes liikmesriikides märkimisväärne või kui ta kuulub kontserni, millel on eri liikmesriikides mitu äriühingut.

(22) Et välisinvesteeringu tõenäoline mõju ühe või mitme liikmesriigi julgeolekule või avalikule korrale piisavalt kindlaks teha, peaks liikmesriikidel olema võimalik esitada märkusi liikmesriigile, kuhu on kavas välisinvesteering teha või kus see on ellu viidud, isegi kui see liikmesriik ei tee kõnealuse välisinvesteeringu taustauuringut või kui välisinvesteeringu tausta uuritakse, kuid koostöömehhanismi kaudu sellest ei teatata. Liikmesriikide teabetaotlused, vastused ja märkused tuleks samal ajal edastada ka komisjonile.

(23) Et välisinvesteeringu tõenäoline mõju ühe või mitme liikmesriigi või liidu kui terviku julgeolekule või avalikule korrale piisavalt kindlaks teha, peaks komisjonil olema võimalik ELi toimimise lepingu artikli 288 alusel esitada arvamus liikmesriigile, kuhu on kavas välisinvesteering teha või kus see on ellu viidud, isegi kui see liikmesriik ei tee kõnealuse välisinvesteeringu taustauuringut või kui välisinvesteeringu tausta uuritakse, kuid koostöömehhanismi kaudu sellest ei teatata.

(24) Kui tõenäoline mõju tuleneb välisinvesteeringust, mis tehakse liidu sihtettevõtjasse, mis arendab, haldab või hangib liidu kui terviku jaoks elutähtsat taristut või

tehnoloogiat või kriitilise tähtsusega sisendeid, peaks komisjonil olema võimalik esitada julgeoleku või avaliku korra kaitsmiseks arvamus. See annaks komisjonile vahendi, millega kaitsta liidu kui terviku huve teenivaid projekte ja programme, mis annavad märkimisväärse panuse liidu julgeolekusse või avalikku korda. Komisjoni arvamus, milles määratakse kindlaks, et välisinvesteeringul on liidule julgeoleku või avaliku korra seisukohast huvi pakkuvatele projektidele või programmidele tõenäoline mõju, tuleks teatavaks teha kõikidele liikmesriikidele.

(25) Lisaks peaks komisjonil olema võimalik võtta vastu kõigile liikmesriikidele adresseeritud arvamus, kui ta teeb kindlaks mitu välisinvesteeringut, mis koos vaadelduna võivad mõjutavad liidu julgeolekut või avalikku korda. See võib olla nii eelkõige juhul, kui mitmel välisinvesteeringul on võrreldavad põhijooned. Need on näiteks juhtumid, kus samasse sihtettevõtjasse või taristusse, sealhulgas üleeuroopalisse transpordi-, energia- ja sidetaristusse, teeb välisinvesteeringuid sama välisinvestor või välisinvestorid, kes kujutavad endast sarnaseid riske, või kus kõnealusesse sihtettevõtjasse või taristusse tehakse mitu välisinvesteeringut. Liikmesriigid ja komisjon peaksid arutama riskianalüüsi ja võimalusi, kuidas kõrvaldada arvamuses kindlaksmääratud riskid.

(26) Et kaitsta julgeolekut või avalikku korda nii, et samal ajal tagatakse investoritele suurem kindlustunne, peaks liikmesriikidel olema võimalus esitada märkusi ja komisjonil võimalus esitada arvamus välisinvesteeringute kohta, mis on ellu viidud, kuid millest ei ole 15 kuu jooksul välisinvesteeringu tegemisest arvates teatatud.

(27) Et tagada suurem selgus, tuleks I lisas esitada liidule huvi pakkuvate projektide või programmide loetelu. Loetelu peaks hõlmama kõiki välisinvesteeringuid, mida tehakse üleeuroopalistesse transpordi-, energia- ja sidevõrkudesse, samuti programme, millega rahastatakse liidu julgeoleku või avaliku korra seisukohast oluliste tegevuste uurimist ja arendamist. Kuna need projektid ja programmid on liidu julgeoleku ja avaliku korra jaoks olulised, peaksid liikmesriigid uurima selliste välisinvesteeringute tausta, mis tehakse liidu sihtettevõtjatesse, mis on osa kõnealusetest projektidest või programmidest või osalevad nendes, sealhulgas nendesse, mis saavad liidu rahastust.

(28) Et välisinvesteeringu tõenäolist mõju ühe või mitme liikmesriigi julgeolekule või avalikule korrale kaalutaks piisavalt, peaks liikmesriik, kes saab teistelt liikmesriikidelt nõuetekohaselt põhjendatud märkusi või komisjoni arvamuse, neid igati arvesse võtma, isegi juhul, kui ta leiab, et välisinvesteering ei mõjuta tema enda julgeolekut või avalikku korda. See liikmesriik peaks vajaduse korral koordineerima oma tegevust komisjoni ja asjaomaste liikmesriikidega ning andma neile kirjalikku tagasisidet tehtud otsuse kohta ning selle kohta, kuidas märkusi ja arvamust on igati arvesse võetud. Lõplik otsus välisinvesteeringute kohta peaks jääma selle liikmesriigi ainupädevusse, kuhu on kavas välisinvesteering teha või kus see on ellu viidud.

(29) Koostöömehhanismi tõhusa toimimise tagamiseks on oluline nõuda, et koostöömehhanismi kaudu välisinvesteeringust teatav liikmesriik esitaks standardvormingus miinimumteabe. Kui koostöö on seotud välisinvesteeringuga, millest ei ole koostöömehhanismi kaudu teatatud, peaks liikmesriigil, kuhu on kavas välisinvesteering teha või kus see on ellu viidud, olema võimalik esitada vähemalt sama miinimumteavet. Komisjon ja liikmesriigid võivad liikmesriigilt, kuhu on kavas välisinvesteering teha või kus see on ellu viidud, küsida lisateavet. Lisateabe taotlus peaks olema nõuetekohaselt põhjendatud, piirduma teabega, mida on liikmesriigil vaja märkuste või komisjonil arvamuse esitamiseks, olema proportsionaalne taotluse

eesmärgiga ega tohiks olla välisinvesteeringust teatavale liikmesriigile põhjendamatult koormav.

(30) Tagamaks, et koostöö põhineb täielikul ja täpsel teabel, peaks välisinvestor või ettevõtja esitama kogu asjakohase teabe, mida küsib liikmesriik, kus ta on asutatud, või liikmesriik, kuhu on kavas välisinvesteering teha või kus see on ellu viidud. Kui erandlike asjaolude tõttu ei ole liikmesriigil vaatamata oma jõupingutustele võimalik kätte saada teavet, mida on küsinud teine liikmesriik või komisjon, peaks ta neile sellest viivitamata teatama. Sellisel juhul peaks teise liikmesriigi märkused ja komisjoni arvamus, mis esitatakse koostöömehhanismi raames, põhinema neile kättesaadaval teabel.

(31) Tagamaks, et koostöömehhanismi kasutatakse üksnes julgeoleku või avaliku korra kaitseks, peaksid liikmesriigid nõuetekohaselt põhjendama kõiki taotlusi esitada teavet teise liikmesriiki tehtava konkreetse välisinvesteeringu kohta ja kõiki märkusi, mida nad sellele liikmesriigile esitavad. Samu nõudeid kohaldatakse, kui komisjon taotleb teavet konkreetse välisinvesteeringu kohta või esitab liikmesriigile arvamuse.

(32) Sõltuvalt asjaoludest kas liikmesriigid või komisjon võiksid kaaluda ettevõtjatelt, kodanikuühiskonna organisatsioonidelt või sotsiaalpartneritelt (näiteks ametiühingutelt) välisinvesteeringu kohta saadud teavet, mis võib julgeolekut või avalikku korda negatiivselt mõjutada.

(33) Liikmesriik, kuhu on kavas välisinvesteering teha või kus see on ellu viidud, võib teavitada teisi liikmesriike või komisjoni, kui ta soovib, et nad analüüsiksid koostöömehhanismi kaudu hinnatava välisinvesteeringu mõnda aspekti põhjalikumalt, või kui ilmnevad uued asjaolud või ta saab uut teavet, mis võib mõjutada välisinvesteeringu hindamist. Seejärel võib teistele liikmesriikidele ja komisjonile anda välisinvesteeringu täiendavaks hindamiseks lisaaega.

(34) Koostöömehhanismi tõhususe ja tulemuslikkuse tagamiseks on vaja ühtlustada tähtajad ja menetlused puhuks, kui mitmes liikmesriigis tehakse taustauuringut mitmele välisinvesteeringule, mis on seotud sama laiema tehinguga. Selliste mitut riiki hõlmavate tehingute puhul peaks taotleja esitama loataotlused asjaomastele liikmesriikidele samal ajal. Samuti peaksid need liikmesriigid koostöömehhanismi kaudu taotlustest samal ajal teatama. Et mitut riiki hõlmavaid tehinguid saaks tõhusalt menetleda, peaksid asjaomased liikmesriigid omavahel koordineerima ja kokku leppima, kas ja millal tuleks nendest välisinvesteeringutest teatada. Lisaks peaksid asjaomased liikmesriigid kooskõlastama ka lõpliku otsuse. Kui asjaomased liikmesriigid kavatsevad anda tingimusi sisaldava välisinvesteeringuloa, peaksid nad tagama, et need tingimused sobivad omavahel kokku ja et nendega võetakse piisavalt arvesse piiriüleseid riske. Enne välisinvesteeringu keelamist peaksid asjaomased liikmesriigid kaaluma, kas julgeolekule või avalikule korrale avalduva tõenäolise mõju arvessevõtmiseks oleks piisav anda tingimustega luba, mis sisaldab koordineeritud meetmeid, mille täitmist tagatakse koordineeritult. Komisjonil peaks olema võimalik sellises koordineerimises osaleda.

(35) Et investeeringute taustauuringute suhtes kohaldataks kogu liidus järjepidevat lähenemisviisi, on ülioluline, et julgeolekule ja avalikule korrale avalduvate tõenäoliste riskide hindamisel põhinetakse käesolevas määruses liidu tasandil kehtestatud normidele ja kriteeriumidele. Nende hulka peaks kuuluma mõju elutähtsa taristu turvalisusele, puutumatusele ja toimimisele, elutähtsa tehnoloogia (sealhulgas peamise progressi võimaldava tehnoloogia) kättesaadavusele ning selliste julgeoleku või avaliku korra jaoks kriitilise tähtsusega sisendite jätkuvale tarnimisele, mille häire,

rike, kaotsiminek või hävimine mõjutaks märkimisväärselt julgeolekut ja avalikku korda ühes või mitmes liikmesriigis või liidus tervikuna. Sellega seoses peaksid liikmesriigid ja komisjon võtma arvesse ka välisinvesteeringu konteksti ja asjaolusid. Siia hulka peaks kuuluma eelkõige see, kas investorit kontrollib otseselt või kaudselt, näiteks märkimisväärse rahastuse kaudu, kolmanda riigi valitsus või kas ta püüab saavutada kolmandate riikide poliitilisi eesmärke, et suurendada nende sõjalist võimekust. Sellega seoses (kui see on asjakohane) peaksid liikmesriigid ja komisjon kaaluma ka seda, miks välisinvestori, tema tegeliku tulusaaja või tütarettevõtja või sellise välisinvestori nimel või juhtimisel tegutseva isiku suhtes kohaldatakse ELi toimimise lepingu artikli 215 kohaseid liidu piiravaid meetmeid.

(36) Kui liikmesriik, kuhu on kavas välisinvesteering teha või kus see on ellu viidud, leiab, et välisinvesteering võib mõjutada liidu julgeolekut või avalikku korda negatiivselt, on asjakohane nõuda, et see liikmesriik võtaks riskide maandamiseks sobivaid meetmeid, kui sellised meetmed on kättesaadavad ning kui ta peab neid piisavaks, ning et ta võtaks igati arvesse teiste liikmesriikide esitatud märkusi ja komisjoni arvamust, kui see on asjakohane. Välisinvesteeringud tuleks keelata üksnes erandkorras ja juhul, kui liidu või liikmesriigi õiguse kohased leevendusmeetmed või muud meetmed peale taustauuringumehhanismi ei ole piisavad, et vähendada investeeringu mõju julgeolekule või avalikule korrale.

(37) Selleks et toetada koostöömehhanismi rakendamist ja edendada heade tavade vahetamist liikmesriikide vahel, tuleks säilitada määruse (EL) 2019/452 kohaselt loodud välisinvesteeringute taustauuringute eksperdirühm.

(38) Liikmesriigid peaksid komisjonile teatama oma taustauuringumehhanismidest ja nendes tehtavatest muudatustest. Nad peaksid andma igal aastal üldsusele teavet oma taustauuringumehhanismide kasutamise, asjakohase seadusandliku arengu ja taustauuringuasutuse tegevuse kohta, sealhulgas koondandmed taustauuringu läbinud tehingute, taustauuringumenetluste tulemuste ning välisinvesteeringute osaliste kodakondsuse kohta ja majandussektorite kohta, kus need tehingud tehti.

(39) Koordineerimismehhanismi tõhususe tagamiseks peaksid liikmesriikide ja komisjoni loodud kontaktpunktid asuma asjakohaselt vastavates haldusasutustes. Neil peaksid olema kvalifitseeritud töötajad ja vajalikud volitused, et nad saaksid täita koordineerimismehhanismi raames oma ülesandeid ning käidelda konfidentsiaalset teavet nõuetekohaselt.

(40) Liikmesriike ja komisjoni tuleks ergutada tegema koostööd samu seisukohti jagavate kolmandate riikide vastutavate asutustega küsimustes, mis on seotud selliste välisinvesteeringute taustauuringutega, mis võivad mõjutada julgeolekut või avalikku korda. Sellise halduskoostöö eesmärk peaks olema tugevdada raamistikku, mille alusel liikmesriigid uurivad välisinvesteeringute tausta, ning tihendada käesoleva määruse kohast koostööd liikmesriikide ja komisjoni vahel. Komisjoni tuleks teavitada sellistest kahepoolsetest kontaktidest, kui need puutuvad investeeringute taustauuringutega seotud süsteemsetesse probleemidesse. Komisjonil peaks samuti olema võimalik jälgida taustauuringumehhanismide arengusuundi kolmandates riikides.

(41) Liikmesriigid ja komisjon tagavad käesoleva määruse kohaldamisel saadud või esitatud teabe konfidentsiaalsuse kooskõlas liikmesriikide ja liidu õigusega. Kui teabe loata avaldamine võib kahjustada Euroopa Liidu või ühe või mitme liikmesriigi huve, peaks teabe koostaja salastama teabe kooskõlas siseriikliku ja liidu õigusega. Kui liikmesriigid ja komisjon vastavad taotlustele saada juurdepääs dokumentidele, mida

käideldakse käesoleva määruse kohaldamisel, koordineerivad nad oma tegevust ja annavad uurimise eesmärgi kaitsmiseks vähemalt määruse (EÜ) nr 1049/2001[5] artikliga 4 ette nähtud tasemel huvide kaitse. Komisjon peaks võtma kõik vajalikud meetmed, et tagada konfidentsiaalse teabe kaitse kooskõlas eelkõige komisjoni otsustega (EL, Euratom) 2015/443[6] ja (EL, Euratom) 2015/444[7]. Samuti peaksid liikmesriigid ja komisjon võtma kõik vajalikud meetmed, tagamaks, et järgitakse nõukogus kokku tulnud Euroopa Liidu liikmesriikide vahelist kokkulepet, mis käsitleb Euroopa Liidu huvides vahetatava salastatud teabe kaitset[8]. Eeskätt kuulub siia hulka kohustus salastatud teabe salastatuse taset mitte alandada ega salastatust kustutada ilma teabe koostaja eelneva kirjaliku nõusolekuta. Salastamata tundlikku teavet või konfidentsiaalsel alusel esitatud teavet tuleks ametiasutuste poolt sellisena käidelda.

(42) Käesoleva määruse alusel isikuandmeid töödeldes tuleks järgida isikuandmete kaitset käsitlevaid kohaldatavaid õigusnorme. Kontaktpunktid ja muud üksused liikmesriikides peaksid isikuandmeid töötlema kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2016/679[9]. Komisjon peaks isikuandmeid töötlema kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2018/1725[10].

(43) Komisjon peaks igal aastal koostama käesoleva määruse rakendamise kohta aruande ja esitama selle Euroopa Parlamendile ja nõukogule. Suurema läbipaistvuse tagamiseks tuleks komisjoni aruanne avaldada. Aruanne peaks muu hulgas põhinema liikmesriikide poolt komisjonile konfidentsiaalselt esitatavatel aruannetel ning selles tuleks nõuetekohaselt arvesse võtta vajadust tagada teatava teabe konfidentsiaalsus, eelkõige juhul, kui andmete avaldamine võib mõjutada liidu julgeolekut või avalikku korda või ohustada ärisaladust.

(44) Komisjon peaks käesoleva määruse kohaldamise kuupäevast viie aasta möödumisel ning seejärel iga viie aasta järel hindama käesoleva määruse toimimist ja mõjusust ning esitama Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande. Aruanne peaks sisaldama hinnangut selle kohta, kas käesolevat määrust on vaja muuta. Kui aruandes tehakse ettepanek määrust muuta, võib sellele lisada seadusandliku ettepaneku.

(45) Liit ja liikmesriigid peaksid käesolevat määrust rakendama kooskõlas asjaomaste nõuetega, mis kehtivad piiravate meetmete kehtestamise suhtes julgeoleku ja avaliku korra kaalutlustel ning mis on sätestatud WTO lepingutes, sealhulgas eelkõige

---

5 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2001. aasta määrus (EÜ) nr 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele (EÜT L 145, 31.5.2001, lk 43–48, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2001/1049/oj).

6 Komisjoni 13. märtsi 2015. aasta otsus (EL, Euratom) 2015/443 komisjoni julgeoleku kohta (ELT L 72, 17.3.2015, lk 41, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2015/443/oj).

7 Komisjoni 13. märtsi 2015. aasta otsus (EL, Euratom) 2015/444 ELi salastatud teabe kaitseks vajalike julgeolekunormide kohta (ELT L 72, 17.3.2015, lk 53, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2015/444/oj).

8 Nõukogus kokku tulnud Euroopa Liidu liikmesriikide vaheline kokkulepe, mis käsitleb Euroopa Liidu huvides vahetatava salastatud teabe kaitset (ELT C 202, 8.7.2011, lk 13).

9 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj).

10 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1725/oj).

teenuskaubanduse üldlepingu[11] (GATS) XIV artikli punktis a ja XIV*bis* artiklis. Samuti peaksid nad seejuures järgima liidu aluslepinguid ja täitma kohustusi, mis on võetud muude kaubandus- ja investeerimislepingute alusel, mille osaline on liit või selle liikmesriigid, ning kaubandus- ja investeerimiskokkulepete alusel, millega liit ja selle liikmesriigid on ühinenud.

(46) Kui välisinvesteeringu puhul on tegemist koondumisega, mis kuulub nõukogu määruse (EÜ) nr 139/2004[12] kohaldamisalasse, ei või käesoleva määruse kohaldamine piirata määruse (EÜ) nr 139/2004 artikli 21 lõike 4 kohaldamist. Käesolevat määrust ja määruse (EÜ) nr 139/2004 artikli 21 lõiget 4 tuleks kohaldada järjepidevalt. Niivõrd kui nende kahe määruse asjaomased kohaldamisalad kattuvad, tuleb käesoleva määruse artiklis 12 sätestatud taustauuringu aluseid ja määruse (EÜ) nr 139/2004 artikli 21 lõike 4 kolmandas lõigus sätestatud õigustatud huvide mõistet tõlgendada järjepidevalt, ilma et see piiraks nende huvide kaitseks võetud riiklike meetmete liidu õiguse üldpõhimõtete ja muude sätetega kooskõlas olemise hindamist.

(47) Käesolev määrus ei tohiks mõjutada Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivides 2009/138/EÜ,[13] 2013/36/EL[14] ja 2014/65/EL[15] sätestatud liidu õigusnorme, mis käsitlevad finantssektoris olulise osaluse omandamise usaldusväärsuse hindamist, mis on konkreetse eesmärgiga erimenetlus.

(48) Käesolevat määrust tuleks kohaldada kooskõlas muude liidu õiguses kehtestatud teavitus- ja taustauuringumenetlustega ning see ei tohiks piirata nende kohaldamist. Komisjonil peaks olema lubatud kasutada liikmesriikide poolt koostöömehhanismi kaudu esitatud teavet, et täita oma ülesannet teostada järelevalvet liidu õiguse kohaldamise üle kooskõlas ELi lepingu artikliga 17.

(49) Et võtta arvesse liidule huvi pakkuvate projektide ja programmide alal toimunud arengut ning et kohandada liidu julgeoleku või avaliku korra huvide seisukohast eriti oluliste tehnoloogiate, varade, vahendite, seadmete, võrkude, süsteemide, teenuste ja majandustegevusalade loetelu, tuleks komisjonile anda õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu õigusakte, et teha muudatusi käesoleva määruse lisades. I lisas esitatud loetelu liidule huvi pakkuvatest projektidest ja programmidest peaks sisaldama projekte ja programme, mida reguleerivad liidu õigusaktid ja millega korraldatakse julgeoleku või avaliku korra seisukohast olulise elutähtsa taristu või tehnoloogia või kriitilise tähtsusega sisendite arendamist, haldamist või omandamist. II lisas esitatud loetelu liidu julgeoleku või avaliku korra huvide seisukohast eriti

---

11 Nõukogu 22. detsembri 1994. aasta otsus, mis käsitleb mitmepoolsete kaubandusläbirääkimiste Uruguay voorus (1986–1994) saavutatud kokkulepete sõlmimist Euroopa Ühenduse nimel tema pädevusse kuuluvates küsimustes (EÜT L 336, 23.12.1994, lk 1).

12 Nõukogu 20. jaanuari 2004. aasta määrus (EÜ) nr 139/2004 kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle (ELT L 24, 29.1.2004, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2004/139/oj).

13 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2009. aasta direktiiviga 2009/138/EÜ kindlustus- ja edasikindlustustegevuse alustamise ja jätkamise kohta (Solventsus II) (ELT L 335, 17.12.2009, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/138/oj).

14 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/36/EL, mis käsitleb krediidiasutuste tegevuse alustamise tingimusi ning krediidiasutuste ja investeerimisühingute usaldatavusnõuete täitmise järelevalvet, millega muudetakse direktiivi 2002/87/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2006/48/EÜ ja 2006/49/EÜ (ELT L 176, 27.6.2013, lk 338, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2013/36/oj).

15 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiiv 2014/65/EL finantsinstrumentide turgude kohta ning millega muudetakse direktiive 2002/92/EÜ ja 2011/61/EL (ELT L 173, 12.6.2014, lk 349, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/65/oj).

olulistest tehnoloogiatest, varadest, vahenditest, seadmetest, võrkudest, süsteemidest, teenustest ja majandustegevusaladest peaks sisaldama valdkondi, kus välisinvesteering võib mõjutada julgeolekut või avalikku korda rohkem kui ühes liikmesriigis või liidus tervikuna liidu sihtettevõtja kaudu, mis ei osale liidule huvi pakkuvas projektis või programmis ega saa sellelt rahalisi vahendeid. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid toimuksid 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes[16] sätestatud põhimõtete kohaselt. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.

(50) Et tagada käesoleva määruse ühetaolised rakendamistingimused, eelkõige seoses välisinvesteeringute kohta miinimumteabe esitamiseks ette nähtud vormiga, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011[17].

(51) Määrus (EL) 2019/452 tuleks kehtetuks tunnistada. Selleks et anda liikmesriikidele ja üksustele piisavalt aega valmistuda käesoleva määruse rakendamiseks, tuleks seda määrust kohaldada alates [lisada kuupäev: 15 kuud pärast jõustumist]. Käesoleva määruse jõustumise ja kohaldamise vahelisel üleminekuperioodil tuleks jätkata määruse (EL) 2019/452 kohaldamist,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

1. PEATÜKK
ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Reguleerimisese ja kohaldamisala

1. Käesolevas määruses kehtestatakse liidu raamistik välisinvesteeringute taustauuringute tegemiseks liikmesriikide poolt julgeoleku või avaliku korra kaalutlustel.

2. Käesolevas määruses kehtestatakse koostöömehhanism, mille abil saavad liikmesriigid ja komisjon vahetada teavet välisinvesteeringute kohta, hinnata nende võimalikku mõju julgeolekule või avalikule korrale ning teha kindlaks võimalikud probleemid, mille peab lahendama välisinvesteeringu taustauuringut tegev liikmesriik.

3. Valdkondades, mida käesoleva määrusega ei reguleerita, võivad liikmesriigid võtta vastu või säilitada siseriiklikke õigusnorme.

---

16 ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

17 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj).

4. Käesolev määrus ei piira liikmesriigi ainuvastutust oma riikliku julgeoleku eest kooskõlas ELi lepingu artikli 4 lõikega 2 ning iga liikmesriigi õigust kaitsta oma olulisi julgeolekuhuve kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 346.

5. Käesolev määrus ei piira liikmesriikide kohustusi, mis tulenevad aluslepingutest, eelkõige ELi toimimise lepingu artiklitest 49 ja 63. Liikmesriigid tagavad kõigi käesoleva määruse raames võetud meetmete kooskõla kõnealuste kohustustega. Käesolev määrus ei piira ELi toimimise lepingu artikli 258 kohaseid komisjoni volitusi tagada liidu õiguse järgimine.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

(1) „välisinvesteering“ – välismaine otseinvesteering või liidus tehtav investeering, millega kaasneb välismaine kontroll, mis annab võimaluse liidu sihtettevõtja juhtimises või kontrollimises tegelikult osaleda;

(2) „välismaine otseinvesteering“ – investeering, mille teeb välisinvestor ja mille eesmärk on luua või säilitada püsiv ja otsene seos välisinvestori ja liidu olemasoleva või asutatava sihtettevõtja vahel, kellele välisinvestor teeb liikmesriigis majandustegevusega tegelemiseks kättesaadavaks rahalised vahendid;

(3) „liidus tehtav investeering, millega kaasneb väliskontroll“ – investeering, mille välisinvestor teeb liidus asutatud tütarettevõtja kaudu ning mille eesmärk on luua või säilitada püsiv ja otsene seos välisinvestori ja liidu olemasoleva või asutatava sihtettevõtja vahel, kellele välisinvestor teeb liikmesriigis majandustegevusega tegelemiseks kättesaadavaks rahalised vahendid;

(4) „loataotlus“ – taotlus, mis esitatakse artikli 3 kohaselt kehtestatud taustauuringumehhanismi alusel, et saada luba loakohustuslikule välisinvesteeringule;

(5) „teatamisele kuuluv investeering“ – välisinvesteering, mis vastab vähemalt ühele artiklis 5 sätestatud tingimustest;

(6) „välisinvestor“ –

(a) kolmanda riigi füüsiline isik või

(b) ettevõtja või üksus, mis on asutatud või mille tegevus on muul viisil korraldatud kolmanda riigi õiguse alusel;

(7) „välisinvestori tütarettevõtja liidus“ – majanduslikult aktiivne ettevõtja, mis on asutatud liikmesriigi õigusaktide alusel ja vastab Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiivi 2013/34/EL[18] artikli 22 lõikes 1 sätestatud tingimustele ning mida otseselt või kaudselt kontrollib välisinvestor;

(8) „liidu sihtettevõtja“ – liikmesriigi õigusaktide alusel asutatud ettevõtja;

[18] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/34/EL teatavat liiki ettevõtjate aruandeaasta finantsaruannete, konsolideeritud finantsaruannete ja nendega seotud aruannete kohta ja millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/43/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 78/660/EMÜ ja 83/349/EMÜ (ELT L 182, 29.6.2013, lk 19–76: http://data.europa.eu/eli/dir/2013/34/oj).

(9) „liidu sihtettevõtja, kes on majanduslikult aktiivne mõnes II lisas loetletud valdkonnas“ – liidu sihtettevõtja, kes tegutseb või kavatseb tegutseda liidu julgeoleku või avaliku korra huvide seisukohast eriti oluliste ning II lisas loetletud tehnoloogiate, varade, vahendite, seadmete, võrkude, süsteemide, teenuste ja majandustegevusalade valdkonnas, sealhulgas omamise, kasutamise, tootmise või tarnimise kaudu;

(10) „loa taotleja“ – välisinvesteeringu tehingu üks või mitu osalist, kes taotlevad luba asjaomaselt taustauuringuasutuselt;

(11) „kolmas riik“ – riik, mis ei ole liidu liikmesriik;

(12) „taustauuring“ – menetlus, mis võimaldab liikmesriigil välisinvesteeringuid hinnata ja uurida, anda välisinvesteeringuluba või anda leevendusmeetmete võtmise kohustust sisaldav välisinvesteeringuluba või keelata välisinvesteeringute tegemine julgeoleku või avaliku korra kaalutlustel või neid tühistada;

(13) „taustauuringumehhanism“ – üldkohaldatav meede, nagu seadus või määrus, ja sellele lisatud haldusnõuded, rakenduseeskirjad või -suunised, kus on esitatud välisinvesteeringute suhtes julgeoleku või avaliku korra kaalutlustel tehtavate taustauuringute tingimused ja menetlus;

(14) „taustauuringumenetluses tehtud otsus“ – meede, mille taustauuringuasutus võtab vastu taustauuringumehhanismi kohaldamise käigus ning mille tulemusel antakse välisinvesteeringuluba või leevendusmeetmete võtmise kohustust sisaldav välisinvesteeringuluba või välisinvesteering keelatakse või tühistatakse;

(15) „taustauuringuasutus“ või „taustauuringuasutused“ – asutus või asutused, mille liikmesriik on määranud välisinvesteeringute taustauuringuid tegema;

(16) „elluviimine“ – ajahetk, mil välisinvesteeringu tehingu osalised täidavad investeerimisotsuse viimase eeltingimuse;

(17) „koostöömehhanism“ – käesoleva määruse kohane välisinvesteeringuid käsitlev koostöö liikmesriikide ja komisjoni vahel;

(18) „liidule huvi pakkuvad projektid või programmid“ – I lisas loetletud projektid või programmid, mida reguleerivad liidu õigusaktid ja millega korraldatakse sellise elutähtsa taristu või tehnoloogia või sellise kriitilise tähtsusega sisendite arendamist, haldamist või omandamist, mis on julgeoleku või avaliku korra seisukohast olulised;

(19) „välisinvesteeringust teatav liikmesriik“ – liikmesriik, kes on teatamisele kuuluvast investeeringust vastavalt artiklile 5 koostöömehhanismi kaudu teatanud;

(20) „mitut riiki hõlmav tehing“ – välisinvesteering, mille suhtes kohaldatakse taustauuringumehhanisme mitmes liikmesriigis;

(21) „mitut riiki hõlmav teade“ – teatamisele kuuluv investeering, millest peavad koostöömehhanismi kaudu teatama mitu liikmesriiki;

(22) „leevendusmeede“ – tingimused, millega kõrvaldatakse välisinvesteeringu tõenäoline negatiivne mõju julgeolekule või avalikule korrale;

(23) „kontaktpunkt“ – isik või üksus, kellele liikmesriik on andnud ülesande teatada teatamisele kuuluvatest investeeringutest koostöömehhanismi kaudu ning võtta vastu ja saata koostöömehhanismi kaudu taustauuringuasutuse nimel käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvate välisinvesteeringutega seotud teavet.

2. PEATÜKK
LIIKMESRIIKIDE TAUSTAUURINGUMEHHANISMID

Artikkel 3

Taustauuringumehhanismide kehtestamine

1. Liikmesriigid kehtestavad kooskõlas käesoleva määrusega taustauuringumehhanismi.

2. Liikmesriigid tagavad, et lõikes 1 osutatud taustauuringumehhanismi kohaldatakse vähemalt selliste investeeringute suhtes, mille suhtes kehtib artikli 4 lõike 4 kohane loakohustus.

3. Iga liikmesriik teatab komisjonile lõike 1 alusel vastu võetud meetmetest hiljemalt [lisada kuupäev: 15 kuud pärast jõustumist]. Seejärel teatavad liikmesriigid komisjonile igast taustauuringumehhanismi muudatusest 30 päeva jooksul alates muudatuse jõustumisest.

4. Komisjon teeb liikmesriikide taustauuringumehhanismide loetelu üldsusele kättesaadavaks mitte hiljem kui kolm kuud pärast kõikide lõikes 3 osutatud teadete kättesaamist või [lisada kuupäev: 21 kuud pärast jõustumist], olenevalt sellest, kumb on varasem. Komisjon ajakohastab seda loetelu.

Artikkel 4

Miinimumnõuded

1. Taustauuringumehhanismidega seotud eeskirjad ja menetlused ning nende alusel võetavad meetmed peavad olema kooskõlas liidu õigusega ja läbipaistvad ega tohi diskrimineerida kolmandaid riike ega neid liikmesriike, kus on asutatud välisinvestori tütarettevõtja liidus.

2. Liikmesriigid tagavad, et nende taustauuringumehhanismid vastavad järgmistele nõuetele:

   (a) nähakse ette asjakohased menetlused, mille alusel taustauuringuasutus saab kindlaks teha, kas tal on pädevus selle välisinvesteeringu üle, mille jaoks luba taotletakse, ning õigus teha esialgne läbivaatamine ning seejärel vajaduse korral põhjalik uurimine, et välja selgitada, kas välisinvesteering võib mõjutada julgeolekut või avalikku korda negatiivselt. Põhjaliku uurimise eesmärk on eelkõige teha kindlaks, kas taustauuringumenetluses on asjakohane teha artikli 14 lõikes 1 osutatud otsus, ja määrata kindlaks selle sisu;

   (b) taustauuringuasutus jälgib, kas järgitakse taustauuringumehhanismi ja taustauuringumenetluses tehtud otsuseid, ning tagab nende järgimise. Eelkõige kehtestab ta asjakohased menetlused, millega tehakse kindlaks ja hoitakse ära taustauuringumehhanismist ja taustauuringumenetluses tehtud otsustest kõrvalehoidmine;

   (c) taustauuringuasutusele antakse õigus alustada välisinvesteeringute taustauuringut omal algatusel vähemalt 15 kuuks pärast loakohustuseta välisinvesteeringu elluviimist, kui taustauuringuasutusel on alust arvata, et välisinvesteering võib mõjutada julgeolekut või avalikku korda;

   (d) taustauuringut tegevale liikmesriigile kättesaadavaks tehtud konfidentsiaalset teavet, sealhulgas äriliselt tundlikku teavet kaitstakse;

(e) välisinvestoritel, liidus asuvatel välisinvestorite tütarettevõtjatel, mille kaudu välisinvesteering tehakse, ja ettevõtjatel, mida taustauuringumenetluses tehtud otsus puudutab, on võimalus see otsus kohtus vaidlustada;

(f) avalikustatakse iga-aastane aruanne, mis peab sisaldama teavet liikmesriigis toimunud asjakohase seadusandliku arengu kohta ning anonüümitud koondandmeid taustauuringu läbinud investeeringute kohta, sealhulgas taustauuringumenetluses tehtud otsuste tulemusi, taustauuringuasutusele teatatud investeeringute osaliste kodakondsust või asutamisriiki (olenevalt asjaoludest) ning majandussektoreid, kus need tehingud toimusid;

(g) välisinvesteeringutest, mille suhtes kohaldatakse lõikes 4 osutatud loakohustust, teatab loa taotleja taustauuringuasutusele ja neile tehakse enne välisinvesteeringu elluviimist taustauuring;

(h) taustauuringuasutusele antakse õigus kehtestada leevendusmeetmeid, keelata või tühistada välisinvesteeringuid, mille suhtes kehtib lõikes 4 osutatud loakohustus ning millest ei ole taustauuringu tegemiseks teatatud või millest on teatatud pärast välisinvesteeringu elluviimist, ning vajaduse korral tegeleda leevendusmeetmete täitmata jätmise tagajärgedega;

(i) teatamisele kuuluvast investeeringutest koostöömehhanismi kaudu teatamiseks kooskõlas artikliga 5 nähakse ette piisavad menetlused.

3. Enne, kui tehakse otsus anda leevendusmeetmete võtmise kohustust sisaldav välisinvesteeringuluba või otsus välisinvesteering keelata, teatavad liikmesriigid sellest loa taotlejale ja põhjendavad oma otsust, tingimusel et kaitstakse teavet, mille avaldamine oleks vastuolus ELi või ühe või mitme liikmesriigi julgeoleku või avaliku korra huvidega, ilma et see piiraks konfidentsiaalse teabe kaitset käsitlevate liidu ja siseriiklike õigusaktide kohaldamist. Liikmesriigid annavad välisinvestorile võimaluse esitada enne sellise otsuse tegemist oma seisukohad.

4. Liikmesriigid tagavad, et nende taustauuringumehhanismidega kehtestatakse välisinvesteeringutele loakohustus, kui nende territooriumil asutatud sihtettevõtja:

(a) on osa mõnest I lisas loetletud liidule huvi pakkuvast projektist või programmist või osaleb selles, sealhulgas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse 2018/1046[19] artikli 2 punktis 53 määratletud vahendite saajana, või

(b) on majanduslikult aktiivne mõnes II lisas loetletud valdkonnas.

[19] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrus (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012 (ELT L 193, 30.7.2018, lk 1–222, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj).

3. PEATÜKK
LIIDU KOOSTÖÖMEHHANISM JULGEOLEKUT VÕI AVALIKKU KORDA TÕENÄOLISELT NEGATIIVSELT MÕJUTAVATE VÄLISINVESTEERINGUTE PUHUL

Artikkel 5

Välisinvesteeringutest teatamine

1. Liikmesriigid teatavad koostöömehhanismi kaudu komisjonile ja teistele liikmesriikidele kõigist välisinvesteeringutest, mis tehakse nende territooriumil asutatud liidu sihtettevõtjas, mis

   (a) vastab artikli 4 lõike 4 punktis a sätestatud tingimustele või

   (b) vastab artikli 4 lõike 4 punktis b sätestatud tingimustele ning mõnele järgmistest tingimustest:

      i) välisinvestorit või liidus asuvat välisinvestori tütarettevõtjat kontrollib otseselt või kaudselt kolmanda riigi valitsus, sealhulgas riigiasutused, piirkondlikud või kohalikud asutused või relvajõud, muu hulgas omandistruktuuri, olulise rahastamise, eelisõiguste või riigi määratud direktorite või juhtide kaudu;

      ii) välisinvestori, välisinvestorit kontrolliva füüsilise isiku või üksuse, välisinvestori tegelikult kasusaava omaniku või välisinvestori tütarettevõtjate suhtes või muu isiku suhtes, kes on sellise välisinvestori omandis või kontrolli all või tegutseb tema nimel või juhtimisel, kohaldatakse liidu piiravaid meetmeid vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 215 või

      iii) välisinvestor või mõni tema tütarettevõtja oli seotud välisinvesteeringuga, mille tausta on liikmesriik eelnevalt kontrollinud ning mille tegemiseks ei antud luba või anti ainult tingimustega luba; et see välja selgitada, tugineb välisinvesteeringust teatav liikmesriik talle kättesaadavale teabele, sealhulgas artikli 7 lõike 10 kohaselt loodud turvalises andmebaasis sisalduvale teabele ja teabele, mille välisinvestor on selles küsimuses andnud.

2. Liikmesriigid teatavad koostöömehhanismi kaudu komisjonile ja teistele liikmesriikidele kõigist välisinvesteeringutest, mis tehakse nende territooriumil asutatud liidu sihtettevõtjas, kui nad algatavad oma taustauuringu raames põhjaliku uurimise. Lisaks teatavad liikmesriigid koostöömehhanismi kaudu komisjonile ja teistele liikmesriikidele kõigist välisinvesteeringutest, mis tehakse nende territooriumil asutatud liidu sihtettevõtjas, kui tegemist on erandjuhuga, mil nad kavatsevad kehtestada leevendusmeetme või keelata tehingu ilma põhjaliku uurimiseta.

3. Liikmesriigid võivad teatada igast välisinvesteeringust, mis ei vasta lõigetes 1 ja 2 sätestatud tingimustele, kui liikmesriik, kus liidu sihtettevõtja on asutatud, leiab, et välisinvesteering võib julgeoleku või avaliku korra seisukohast huvi pakkuda teistele liikmesriikidele ja komisjonile, sealhulgas juhul, kui liidu sihtettevõtja tegevuse ulatus on teistes liikmesriikides märkimisväärne või kui ta kuulub kontserni, millel

on eri liikmesriikides mitu äriühingut, mis tegutsevad mõnes II lisas loetletud valdkonnas.

Kui liikmesriik kavatseb artikli 6 lõike 2 kohaselt teatada tema territooriumil tehtavast välisinvesteeringust, mis on osa mitut riiki hõlmavast tehingust, koordineerib ta tegevust teiste loataotluse saanud liikmesriikidega. Asjaomased liikmesriigid teatavad mitut riiki hõlmavast tehingust ja püüavad saata oma teated koostöömehhanismi kaudu samal päeval.

Artikkel 6

Välisinvesteeringu kohta esitatava teate sisu ja teatamise kord

1. Liikmesriigid tagavad, et artikli 5 kohane teade sisaldab artikli 10 lõikes 1 osutatud teavet ning saadetakse komisjonile ja teistele liikmesriikidele artikli 12 lõikes 4 osutatud turvalise ja krüpteeritud süsteemi kaudu:

   (a) 15 kalendripäeva jooksul pärast seda, kui liikmesriik on saanud loataotluse, mis käsitleb välisinvesteeringut, mis vastab mõnele artikli 5 lõikes 1 või 3 sätestatud tingimusele;

   (b) 60 kalendripäeva jooksul pärast seda, kui liikmesriik on saanud loataotluse, mis käsitleb välisinvesteeringut, mis vastab artikli 5 lõikes 2 sätestatud tingimustele.

2. Mitut riiki hõlmavate tehingute suhtes kohaldatakse järgmisi menetlusi:

   (a) loa taotlejad esitavad oma loataotlused kõikides asjaomastes liikmesriikides samal päeval ja igas loataotluses viidatakse teistele taotlustele;

   (b) kui liikmesriik saab loataotluse, mis vastab punktis a sätestatud tingimustele, koordineerib ta oma tegevust teiste asjaomaste liikmesriikidega, et määrata muu hulgas kindlaks, kas kohaldatav on käesoleva lõike punkt c või d; ühe või mitme liikmesriigi taotlusel võib sellises koordineerimises osaleda ka komisjon;

   (c) kui loataotlused käsitlevad välisinvesteeringut, mis vastab mõnele artikli 5 lõikes 1 sätestatud tingimusele, saadavad asjaomased liikmesriigid oma teated koostöömehhanismi kaudu samal päeval ja käesoleva artikli lõike 1 punktis a sätestatud tähtaja jooksul;

   (d) kui loataotlused käsitlevad välisinvesteeringut, mis vastab artikli 5 lõikes 2 sätestatud tingimustele, püüavad asjaomased liikmesriigid saata oma teated koostöömehhanismi kaudu samal päeval.

Artikkel 7

Liikmesriikide märkused ja komisjoni arvamused teatatud välisinvesteeringute kohta

1. Iga liikmesriik võib esitada välisinvesteeringust teatavale liikmesriigile artikli 12 lõikes 4 osutatud turvalise ja krüpteeritud süsteemi kaudu nõuetekohaselt põhjendatud märkusi. Liikmesriik võib kõnealuseid märkusi esitada, kui:

   (a) ta leiab, et asjaomane välisinvesteering võib tema julgeolekut või avalikku korda negatiivselt mõjutada või

   (b) tal on välisinvesteeringu taustauuringu tegemiseks vajalikku teavet.

Liikmesriik esitab oma märkused komisjonile ja teavitab samal ajal koostöömehhanismi kaudu kõiki teisi liikmesriike märkuste esitamisest.

2. Komisjon võib välisinvesteeringust teatavale liikmesriigile esitada artikli 12 lõikes 4 osutatud turvalise ja krüpteeritud süsteemi kaudu nõuetekohaselt põhjendatud arvamuse. Komisjon võib kõnealuse arvamuse esitada, kui:

(a) ta leiab, et asjaomane välisinvesteering võib mõjutada rohkem kui ühe liikmesriigi julgeolekut või avalikku korda negatiivselt;

(b) ta leiab, et asjaomasel välisinvesteeringul võib olla negatiivne mõju liidule huvi pakkuvatele projektidele või programmidele julgeoleku või avaliku korra seisukohast

või

(c) tal on asjaomase välisinvesteeringu kohta asjassepuutuvat teavet.

Komisjon võib esitada oma arvamuse, olenemata sellest, kas liikmesriigid on märkusi esitanud.

3. Komisjon võib esitada kõikidele liikmesriikidele adresseeritud nõuetekohaselt põhjendatud arvamuse, kui ta leiab, et mitu välisinvesteeringut või muud võimalikud samalaadsed investeeringud võivad koos vaadelduna ja nende põhijooni arvesse võttes mõjutada liidu julgeolekut või avalikku korda. Kui komisjon on arvamuse esitanud, võib ta liikmesriikidega vajaduse korral arutada, kuidas kindlakstehtud riske kõrvaldada.

4. Komisjon teeb järgmist:

(a) saadab lõike 2 punktides a ja c sätestatud tingimustele vastavad arvamused kõigile märkusi esitanud liikmesriikidele ja teatab teistele liikmesriikidele, et artikli 12 lõikes 4 osutatud turvalise ja krüpteeritud süsteemi kaudu on esitatud arvamus;

(b) saadab lõike 2 punktis b ja lõikes 3 sätestatud tingimustele vastavad arvamused artikli 12 lõikes 4 osutatud turvalise ja krüpteeritud süsteemi kaudu kõigile märkusi esitanud liikmesriikidele.

5. Kui liikmesriik, kuhu on kavas välisinvesteering teha või kus see on ellu viidud, saab teiselt liikmesriigilt lõike 1 kohase märkuse või komisjonilt lõike 2 või 3 kohase arvamuse, võtab ta sellist märkust või arvamust igati arvesse.

6. Pärast lõike 1 kohase märkuse saamist korraldab liikmesriik märkusi esitanud liikmesriikidega nõupidamise, et arutada, kuidas oleks kindlakstehtud riske kõige parem kõrvaldada. Kui liikmesriik, kuhu on kavas välisinvesteering teha või kus see on ellu viidud, ei nõustu kindlakstehtud riskidega või – kui see on asjakohane – märkuses välja pakutud meetmega, püüavad liikmesriigid leida alternatiivseid lahendusi. Kui märkus käib mitut riiki hõlmava tehingu kohta, kutsutakse ka teisi välisinvesteeringust teatanud liikmesriike arutama, kas soovitud tulemused sobivad üksteisega kokku ja – kui see on asjakohane – kas kavandatud tingimustega on võimalik kindlakstehtud piiriüleseid riske piisavalt hästi kõrvaldada. Sellistele nõupidamistele tuleb kutsuda ka komisjon.

7. Kui on saadud lõike 2 või 3 kohane arvamus, kohaldatakse lõikes 6 sätestatud menetlust *mutatis mutandis*.

8. Pärast lõike 2 või 3 kohase arvamuse saamist peab liikmesriik, kuhu on kavas välisinvesteering teha või kus see on ellu viidud,

   (a) teatama taustauuringumenetluses tehtud otsusest artikli 12 lõikes 4 osutatud turvalise ja krüpteeritud süsteemi kaudu asjaomastele liikmesriikidele ja komisjonile hiljemalt kolme kalendripäeva jooksul pärast otsuse saatmist välisinvesteeringu osalistele;

   (b) esitama artikli 12 lõikes 4 osutatud turvalise ja krüpteeritud süsteemi kaudu asjaomastele liikmesriikidele ja komisjonile kirjaliku selgituse hiljemalt seitsme kalendripäeva jooksul pärast punkti a kohast taustauuringumenetluses tehtud otsusest teatamist

      i) selle kohta, kui suurel määral ta võttis liikmesriikide märkusi või komisjoni arvamust arvesse või

      ii) selle kohta, mis põhjusel ta ei nõustu liikmesriikide märkuste või komisjoni arvamusega.

9. Kui liikmesriigid või komisjon tõdevad, et käesoleva artikli lõike 8 punktis a osutatud taustauuringumenetluses tehtud otsuse kohta ei ole lõike 1 kohaselt esitatud märkusi või lõike 2 või 3 kohaselt esitatud arvamust igati arvesse võetud, korraldab liikmesriik, kuhu on kavas investeering teha või kus see on ellu viidud, nõupidamise, et selgitada ilmnenud takistusi või lahkarvamuste põhjusi, ning püüab leida lahendused juhuks, kui tulevikus peaks tekkima sarnane olukord. Kui taustauuringumenetluses tehtud otsus on seotud mitut riiki hõlmava teatega, kutsutakse osalema ka teised liikmesriigid, kes teatasid koostöömehhanismi kaudu välisinvesteeringust. Käesoleva lõike kohaselt korraldatavatele nõupidamisele kutsutakse ka komisjon.

10. Komisjon loob turvalise andmebaasi, mida saavad kasutada kõik liikmesriigid ning mis sisaldab teavet koostöömehhanismi raames hinnatud välisinvesteeringute ja riiklike taustauuringumehhanismide raames toimunud hindamiste tulemuste kohta, sealhulgas teavet asjaomaste taustauuringumenetluses tehtud otsuste kohta. Komisjon laadib kõnealusesse andmebaasi üles teabe, mis on tema käsutuses olnud alates 12. oktoobrist 2020. Liikmesriigid laadivad [käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäevaks] sellesse andmebaasi üles nende käsutuses oleva teabe nende endi taustauuringumehhanismide raames toimunud asjaomaste menetluste tulemuste kohta. Nad võivad esitada ka lisaselgitusi.

11. Kui liikmesriigid käesoleva artikli kohaselt märkusi esitavad või komisjon arvamuse esitab, kaaluvad liikmesriigid ja vajaduse korral komisjon, kas need märkused või arvamus peaksid olema salastatud teave ja millist salastatuse taset tuleks nende suhtes salastatud teavet käsitlevate liidu õigusnormide ja vastavate siseriiklike õigusaktide alusel rakendada.

Artikkel 8

Teatatud välisinvesteeringute kohta märkuste ja arvamuste esitamise tähtajad ja kord

1. Enne kui liikmesriik esitab vastavalt artiklile 7 märkuse või komisjon esitab arvamuse, kohaldatakse järgmist menetlust:

   (a) liikmesriigid annavad välisinvesteeringust teatavale liikmesriigile artikli 12 lõikes 4 osutatud turvalise ja krüpteeritud süsteemi kaudu teada, et nad jätavad

endale õiguse esitada märkusi hiljemalt 15 kalendripäeva jooksul pärast artikli 5 kohase teate saamist;

(b) komisjon annab välisinvesteeringust teatavale liikmesriigile artikli 12 lõikes 4 osutatud turvalise ja krüpteeritud süsteemi kaudu teada, et ta jätab endale õiguse esitada arvamuse hiljemalt 20 kalendripäeva jooksul pärast artikli 5 kohase teate saamist.

2. Kui liikmesriigid jätavad endale õiguse esitada märkusi ja komisjon jätab endale õiguse esitada arvamuse, võivad nad küsida välisinvesteeringust teatavalt liikmesriigilt lisateavet. Iga lisateabe taotlus peab olema nõuetekohaselt põhjendatud, piirduma teabega, mida on liikmesriigil vaja märkuste või komisjonil arvamuse esitamiseks, olema proportsionaalne taotluse eesmärgiga ega tohi olla välisinvesteeringust teatavale liikmesriigile põhjendamatult koormav. Kui liikmesriik küsib välisinvesteeringust teatavalt liikmesriigilt lisateavet, saadab ta sellised taotlused samal ajal ka komisjonile.

3. Artiklis 7 osutatud liikmesriikide märkuste ja komisjoni arvamuste esitamise suhtes kehtivad järgmised tähtajad:

(a) kui liikmesriik jätab endale õiguse teatatud välisinvesteeringu kohta märkusi esitada, ilma et ta küsiks välisinvesteeringust teatavalt liikmesriigilt lisateavet, adresseeritakse märkused välisinvesteeringust teatavale liikmesriigile artikli 12 lõikes 4 osutatud turvalise ja krüpteeritud süsteemi kaudu hiljemalt 35 kalendripäeva jooksul pärast välisinvesteeringu kohta täieliku teate saamist;

(b) kui komisjon jätab endale õiguse teatatud välisinvesteeringu kohta arvamuse esitada, ilma et ta küsiks välisinvesteeringust teatavalt liikmesriigilt lisateavet, adresseeritakse arvamus välisinvesteeringust teatavale liikmesriigile artikli 12 lõikes 4 osutatud turvalise ja krüpteeritud süsteemi kaudu hiljemalt 45 kalendripäeva jooksul pärast välisinvesteeringu kohta täieliku teate saamist;

(c) kui liikmesriik jätab endale õiguse teatatud välisinvesteeringu kohta märkusi esitada ja küsib välisinvesteeringust teatavalt liikmesriigilt lisateavet, adresseeritakse märkused välisinvesteeringust teatavale liikmesriigile artikli 12 lõikes 4 osutatud turvalise ja krüpteeritud süsteemi kaudu hiljemalt 20 kalendripäeva jooksul pärast täieliku lisateabe saamist;

(d) kui komisjon jätab endale õiguse teatatud välisinvesteeringu kohta arvamuse esitada ja küsib välisinvesteeringust teatavalt liikmesriigilt lisateavet, adresseeritakse arvamus välisinvesteeringust teatavale liikmesriigile artikli 12 lõikes 4 osutatud turvalise ja krüpteeritud süsteemi kaudu hiljemalt 30 kalendripäeva jooksul pärast täieliku lisateabe saamist.

Välisinvesteeringust teatav liikmesriik teeb taustauuringumenetluses otsuse alles pärast punktides a–d nimetatud tähtaegade möödumist.

4. Välisinvesteeringust teatav liikmesriik teatab komisjonile ja teistele liikmesriikidele artikli 12 lõikes 4 osutatud turvalise ja krüpteeritud süsteemi kaudu igasugusest uuest olulisest teabest või uutest asjaoludest, mis on olulised artikli 5 kohaselt juba teatatud välisinvesteeringu hindamiseks. Kui see teave tehakse kättesaadavaks enne lõikes 3 sätestatud tähtaegade möödumist, püüavad välisinvesteeringust teatav liikmesriik, komisjon ja teised liikmesriigid leppida kokku mõlemale poolele vastuvõetavas tähtaja pikendamises. Kui lõikes 3 sätestatud esialgse teate hindamise tähtajad on möödunud, jätkuvad need vastavalt lõike 3 punktides c ja d sätestatud tähtaegadele.

5. Välisinvesteeringust teatav liikmesriik esitab täieliku lisateabe, mida komisjon või teised liikmesriigid on lõike 2 kohaselt nõudnud, artikli 12 lõikes 4 osutatud turvalise ja krüpteeritud süsteemi kaudu põhjendamatu viivituseta. Kui välisinvesteeringust teatav liikmesriik esitab mõnele liikmesriigile lisateavet, saadab ta selle lisateabe samal ajal ka komisjonile.

6. Kui välisinvesteeringust teatav liikmesriik saab sama teatamisele kuuluva investeeringu kohta mitu lisateabe taotlust, esitab ta kogu nõutud lisateabe samaaegselt.

7. Kui mitu välisinvesteeringust teatavat liikmesriiki saavad lisateabe taotlused mitut riiki hõlmava teate kohta, algavad lõikes 3 sätestatud tähtajad viimase täieliku lisateabe kättesaamise kuupäevast. Komisjon teatab selle kuupäeva ja tähtaja asjaomastele liikmesriikidele.

8. Kui välisinvesteeringust teatav liikmesriik leiab erandlike asjaolude tõttu, et tema julgeoleku või avaliku korra tõttu on vaja taustauuringumenetluses teha otsus enne lõikes 3 osutatud tähtaegade möödumist, teatab ta oma kavatsusest teistele liikmesriikidele ja komisjonile ning põhjendab nõuetekohaselt vajadust võtta meetmeid viivitamata. Teised liikmesriigid ja komisjon esitavad kiiresti märkused või arvamuse. Seda menetlust ei tohi kasutada üksnes loa taotleja ärihuvides.

9. Kõik käesolevas artiklis sätestatud tähtajad peatatakse 25. detsembrist kuni 1. jaanuarini ja need jätkuvad 2. jaanuaril.

Artikkel 9

Omaalgatuslik menetlus

1. Liikmesriik, kes leiab, et teise liikmesriigi territooriumil tehtud välisinvesteering, millest koostöömehhanismi kaudu ei ole teatatud, võib negatiivselt mõjutada tema julgeolekut või avalikku korda, võib ta algatada selle välisinvesteeringu suhtes omaalgatusliku menetluse. Enne menetluse algatamist selgitab liikmesriik välja, ega liikmesriigil, kuhu on kavas investeering teha või kus see on ellu viidud, ei ole kavas välisinvesteeringust koostöömehhanismi kaudu teatada.

2. Liikmesriikidele antakse pärast välisinvesteeringu elluviimist vähemalt 15 kuud aega algatada lõikes 1 sätestatud menetlus, tingimusel et välisinvesteeringust ei ole koostöömehhanismi kaudu vahepeal teatatud.

3. Komisjon võib algatada omaalgatusliku menetluse, kui ta leiab, et liikmesriigi territooriumil tehtud välisinvesteering, millest ei ole koostöömehhanismi kaudu teatatud, kuulub artikli 7 lõike 2 kohaldamisalasse. Enne menetluse algatamist selgitab komisjon välja, ega liikmesriigil, kuhu on kavas investeering teha või kus see on ellu viidud, ei ole kavas välisinvesteeringust koostöömehhanismi kaudu teatada.

4. Komisjonile antakse pärast välisinvesteeringu elluviimist vähemalt 15 kuud aega algatada lõikes 3 sätestatud menetlus, tingimusel et välisinvesteeringust ei ole koostöömehhanismi kaudu vahepeal teatatud.

5. Liikmesriigid või komisjon saadavad kas lõikes 1 või 3 sätestatud omaalgatusliku menetluse algatamiseks nõuetekohaselt põhjendatud teabetaotluse artikli 12 lõikes 4 osutatud turvalise ja krüpteeritud süsteemi kaudu liikmesriigile, kuhu on kavas välisinvesteering teha või kus see on ellu viidud. Iga käesoleva lõike kohane teabetaotlus peab olema nõuetekohaselt põhjendatud, piirduma teabega, mida on

liikmesriigil vaja märkuste või komisjonil arvamuse esitamiseks, olema proportsionaalne taotluse eesmärgiga ega tohi olla välisinvesteeringust teatavale liikmesriigile põhjendamatult koormav. Kui liikmesriik esitab teabetaotluse, saadab ta selle samal ajal ka komisjonile.

6. Liikmesriik, kuhu on kavas välisinvesteering teha või kus see on ellu viidud, esitab artikli 12 lõikes 4 osutatud turvalise ja krüpteeritud süsteemi kaudu põhjendamatu viivituseta täieliku lisateabe, mida komisjon või teised liikmesriigid on lõike 5 kohaselt taotlenud. Kui välisinvesteeringust teatav liikmesriik esitab mõnele liikmesriigile lisateavet, saadab ta selle lisateabe samal ajal ka komisjonile.

7. Pärast lõikes 6 osutatud teabe saamist võivad liikmesriigid esitada märkusi ja komisjon võib esitada arvamuse liikmesriigile, kuhu on kavas välisinvesteering teha või kus see on ellu viidud. Artiklites 7 ja 8 sätestatud korda ja menetlusi kohaldatakse *mutatis mutandis*, võttes arvesse järgmisi muudatusi:

   (a) liikmesriikide märkused või komisjoni arvamus saadetakse hiljemalt 35 kalendripäeva jooksul pärast lõike 5 kohaselt küsitud täieliku teabe kättesaamist;

   (b) lõike 1 kohaselt algatatud menetluste puhul on komisjonil arvamuse esitamiseks aega 15 kalendripäeva pärast käesoleva lõike punktis a liikmesriigile sätestatud tähtaja möödumist.

Artikkel 10

Teavitamisnõuded

1. Liikmesriigid tagavad, et artiklis 5 osutatud teates ja artikli 9 lõikes 5 osutatud teabetaotlusele vastamiseks esitatud teave sisaldab järgmist:

   (a) investori nimi, investori ja liidu sihtettevõtja üleilmne tegelik omanik, investori omandistruktuur, ja kui see on asjakohane, selle kontserni omandistruktuur, kuhu investor kuulub;

   (b) investeeringu põhjalik kirjeldus, selle väärtus ja teave liidu sihtettevõtja omandisuhte kohta enne ja pärast välisinvesteeringut ning teave investeeringu rahastuse ja selle allika kohta, niivõrd kui see liikmesriigile teada on;

   (c) liidu sihtettevõtja nimi ja aadress, selle tegevusalad, alternatiivsed tarnijad ja omandistruktuur, ning kui see on asjakohane, selle kontserni omandistruktuur, kuhu liidu sihtettevõtja kuulub;

   (d) kui see on asjakohane, teave teiste liidu sihtettevõtjaga samasse kontserni kuuluvate juriidiliste isikute kohta, kes asuvad teistes liikmesriikides;

   (e) välisinvestori tegevusalad, tema nimi ja aadress ning

   (f) kuupäev, millal on välisinvesteering kavas teha või millal see ellu viidi.

2. Komisjon kehtestab artikli 21 kohaste rakendusaktidega, mis võetakse vastu enne artikli 24 lõikes 2 osutatud käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäeva, lõikes 1 nõutud teabe esitamiseks ette nähtud vormi.

3. Kui komisjon või liikmesriigid küsivad liikmesriigilt, kuhu on kavas välisinvesteering teha või kus see on ellu viidud, artikli 8 lõike 1 või artikli 9 lõike 5 kohaselt lisateavet, püüab kõnealune liikmesriik esitada selle teabe taotluse esitanud liikmesriikidele ja komisjonile, juhul kui see teave on kättesaadav.

4. Vajaduse korral võib liikmesriik, kuhu välisinvesteeringut kavatsetakse teha või kus see on ellu viidud, paluda loa taotlejalt või muult asjaomaselt ettevõtjalt lõigetes 1 ja 3 osutatud teabe esitamist. Teabetaotlusega võib küsida teavet, mida liikmesriik vajab, et määrata kindlaks, kas mõni artikli 5 lõikes 1 sätestatud tingimustest on täidetud. Asjaomane ettevõtja esitab küsitud teabe 15 kalendripäeva jooksul alates taotluse esitamisest liikmesriigile, kuhu on kavas välisinvesteering teha või kus see on ellu viidud.

5. Liikmesriik, kuhu on kavas välisinvesteering teha või kus see on ellu viidud, ja komisjon võivad esitada teistele liikmesriikidele taotluse küsida teavet nende territooriumil asuvatelt ettevõtjatelt, tingimusel et see teave on asjakohane ja rangelt vajalik välisinvesteeringu hindamiseks vastavalt artiklile 13. Kui liikmesriigilt taotletakse teavet, palub ta viivitamata ettevõtjal see teave esitada ning esitab saadud teabe liikmesriigile, kuhu on kavas välisinvesteering teha või kus see on ellu viidud, ja komisjonile vastavalt vajadusele kas artikli 8 lõikes 2 või artikli 9 lõikes 6 sätestatud korras.

6. Liikmesriik teatab komisjonile ja teistele asjaomastele liikmesriikidele, kui tal ei ole erandlike asjaolude tõttu kõigist oma jõupingutustest hoolimata võimalik lõikes 3, 4 või 5 osutatud teavet esitada. Kõnealune liikmesriik põhjendab nõuetekohaselt, miks tal ei ole võimalik seda teavet esitada.

7. Kui teavet ei esitata või esitatakse ebatäielikku teavet, võivad liikmesriigid esitada märkuse või komisjon esitada arvamuse üksnes talle kättesaadava teabe alusel.

8. Kui lõigetes 1–6 osutatud teave on pärit ettevõtjalt, kontrollib ettevõtjalt teabe saanud liikmesriik teabe täielikkust ja võtab mõistlikke meetmeid, et tagada teabe täpsus, enne kui ta esitab selle komisjonile ja teistele liikmesriikidele.

Artikkel 11

Ühised nõuded taustauuringumehhanismidele, et tagada tõhus koostöömehhanism

1. Liikmesriigid tagavad vajalikud ressursid ning õiguslikud ja haldusvahendid, et nad saaksid tõhusalt ja tulemuslikult koostöömehhanismis osaleda.

2. Kõik liikmesriigid ja komisjon määravad koostöömehhanismi jaoks kontaktpunkti.

3. Liikmesriigid tagavad, et nende taustauuringumehhanismides sätestatud tähtajad ja menetlused võimaldavad neil anda komisjoni või teiste liikmesriikide lisateabe taotlustele täielikke vastuseid.

4. Liikmesriigid tagavad, et nende taustauuringumehhanismid annavad piisavalt aega ja vahendeid selleks, et teiste liikmesriikide märkusi ja komisjoni arvamusi enne taustauuringumenetluses otsuse tegemist hinnata ja igati arvesse võtta. See tähendab kõiki vajalikke õiguslikke vahendeid ja volitusi, mida on vaja selleks, et taustauuringumenetluses tehtavas otsuses või muus kasutada olevas asjakohases vahendis saaks võtta arvesse teise liikmesriigi või komisjoni poolt esile toodud kahtlusi või tõenäolist mõju. Kui komisjonile ja teistele liikmesriikidele teatatakse artikli 5 alusel välisinvesteeringust, ei võimalda taustauuringumehhanismid liikmesriikidel teha taustauuringumenetluses otsust, enne kui on möödunud artikli 8 lõikes 3 sätestatud liikmesriikide märkuste ja komisjoni arvamuste esitamise tähtajad.

5. Liikmesriigid tagavad, et nende siseriiklikud õigusaktid võimaldavad täita artikli 7 lõigetes 5–9 sätestatud kohustusi.

6. Taustauuringuasutustele antakse õigus uurida ja hinnata välisinvesteeringuid, millest on neile artikli 9 lõike 7 kohaselt teatatud, ning teha nende kohta otsuseid ja valvata nende täitmise järele.

7. Kui taustauuringumenetluses tehtud otsuses sisalduvaid leevendusmeetmeid peavad rakendama teistes liikmesriikides asutatud ettevõtjad, teevad taustauuringumenetluses otsuse vastu võtnud liikmesriigid kõnealuse otsuse järele valvamiseks ja selle täitmise tagamiseks koostööd nende teiste asjaomaste liikmesriikidega. Liikmesriigid tagavad, et neil on kõik vajalikud õiguslikud vahendid ja volitused, et taustauuringumenetluses tehtud otsuses sätestatud leevendusmeetmete täitmata jätmise tagajärgedega mõjusalt tegeleda.

Artikkel 12

Koostöömehhanismi raames toimuva teabevahetuse konfidentsiaalsus

1. Artiklites 5, 7 ja 9 sätestatud korras saadud teavet kasutatakse üksnes sel otstarbel, milleks seda taotleti, välja arvatud juhul, kui:

   (a) teabe koostaja on sõnaselgelt nõus muu kasutusviisiga või

   (b) Euroopa Liidu Kohus või selle liikmesriigi kohus, kuhu on kavas välisinvesteering teha või kus see on ellu viidud, taotleb sellist teavet kohtumenetluse jaoks.

2. Liikmesriigid ja komisjon tagavad käesoleva määruse kohaldamisel saadud või esitatud teabe konfidentsiaalsuse kooskõlas liikmesriikide ja liidu õigusega. Käesoleva määruse kohaldamisel esitatud või saadud dokumentidele juurdepääsu taotluste menetlemisel hoiduvad liikmesriigid ja komisjon avaldamast teavet, mis kahjustaks käesoleva määruse kohaselt korraldatavate uurimiste eesmärki.

3. Liikmesriigid ja komisjon tagavad, et käesoleva määruse alusel esitatud või vahetatud konfidentsiaalse teabe salastatuse taset ei alandata ning salastatust ei kustutata ilma teabe koostaja eelneva kirjaliku nõusolekuta.

4. Komisjon loob turvalise ja krüpteeritud süsteemi, et toetada kontaktpunktide vahelist teabevahetust.

4. PEATÜKK
LIIDU JULGEOLEKUT VÕI AVALIKKU KORDA TÕENÄOLISELT NEGATIIVSELT MÕJUTAVAD VÄLISINVESTEERINGUD

Artikkel 13

Julgeolekule ja avalikule korrale avalduva tõenäolise negatiivse mõju kindlaksmääramine

1. Selleks, et teha vastavalt artiklile 14 taustauuringumenetluses otsus või esitada vastavalt artikli 7 lõikele 1 või artikli 9 lõikele 7 nõuetekohaselt põhjendatud märkus, teevad liikmesriigid kindlaks, kas välisinvesteering võib julgeolekut või avalikku korda negatiivselt mõjutada.

2. Vastavalt artikli 7 lõigetele 2 või 3 või artikli 9 lõikele 7 nõuetekohaselt põhjendatud arvamuse esitamiseks teeb komisjon kindlaks, kas välisinvesteering võib julgeolekut või avalikku korda negatiivselt mõjutada.

3. Selle kindlakstegemisel, kas välisinvesteering võib julgeolekut või avalikku korda negatiivselt mõjutada, võtavad liikmesriigid ja komisjon eelkõige arvesse järgmist:

(a) elutähtsa füüsilise ja virtuaalse taristu turvalisus, puutumatus ja toimimine; sellega seoses hinnatakse kättesaadava teabe põhjal ka seda, kas välisinvesteering võib negatiivselt mõjutada nende poolt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2022/2557[20] alusel elutähtsa teenuse osutajana käsitatavate üksuste ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2022/2555[21] kohaldamisalasse kuuluvate elutähtsate üksuste toimepidevust. Direktiivi (EL) 2022/2555 artikli 22 lõike 1 kohaselt tehtud kriitilise tähtsusega tarneahelate liidu koordineeritud riskihindamise tulemusi võetakse samuti arvesse;

(b) elutähtsa tehnoloogia kättesaadavus;

(c) jätkuv varustamine kriitilise tähtsusega sisenditega;

(d) tundlik teave, sealhulgas isikuandmete kaitse, eelkõige seoses välisinvestori võimalusega sellistele isikuandmetele juurde pääseda, neid kontrollida ja muul viisil töödelda, või

(e) meediavabadus ja meedia mitmekesisus, sealhulgas veebiplatvormid, mida saab kasutada laiaulatuslikuks desinformatsiooni levitamiseks või kuritegelikuks tegevuseks.

4. Selle kindlakstegemisel, kas välisinvesteering võib negatiivselt mõjutada julgeolekut või avalikku korda, võtavad liikmesriigid ja komisjon arvesse välisinvestori kohta käivat teavet, eelkõige järgmist:

(a) kas välisinvestor, välisinvestorit kontrolliv füüsiline isik või üksus, välisinvestori tegelikult kasusaav omanik või välisinvestori tütarettevõtjad või muud isikud, kes on sellise välisinvestori omandis või kontrolli all või tegutsevad tema nimel või juhtimisel, olid seotud välisinvesteeringuga, mille tausta on liikmesriik eelnevalt kontrollinud ning mille tegemiseks ei antud luba või anti ainult tingimustega luba; et see välja selgitada, tuginevad liikmesriigid ja komisjon neile kättesaadavale teabele, sealhulgas artikli 7 lõike 10 kohaselt loodud turvalises andmebaasis sisalduvale teabele;

(b) põhjused, miks välisinvestori, välisinvestorit kontrolliva füüsilise isiku või üksuse, välisinvestori tegelikult kasusaava omaniku või välisinvestori tütarettevõtjate suhtes või muu isiku suhtes, kes on sellise välisinvestori omandis või kontrolli all või tegutseb tema nimel või juhtimisel, kohaldatakse

---

[20] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2022. aasta direktiiv (EL) 2022/2557, mis käsitleb elutähtsa teenuse osutajate toimepidevust ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 2008/114/EÜ (ELT L 333, 27.12.2022, lk 164–198, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2557/oj).

[21] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2022. aasta direktiiv (EL) 2022/2555, mis käsitleb meetmeid, millega tagada küberturvalisuse ühtlaselt kõrge tase kogu liidus, ja millega muudetakse määrust (EL) nr 910/2014 ja direktiivi (EL) 2018/1972 ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv (EL) 2016/1148 (ELT L 333, 27.12.2022, lk 80–152, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2555/oj).

ELi toimimise lepingu artiklile 215 kohaseid piiravaid meetmeid, kui need on kehtestatud;

(c) kas välisinvestor või tema tütarettevõtjad on juba olnud seotud liikmesriigi julgeolekut või avalikku korda negatiivselt mõjutavate tegevustega;

(d) kas välisinvestor või tema tütarettevõtjad on tegelenud ebaseadusliku või kuritegeliku tegevusega, sealhulgas hoidnud kõrvale ELi toimimise lepingu artikli 215 kohastest liidu piiravatest meetmetest;

(e) kas välisinvestor, välisinvestorit kontrolliv füüsiline isik või üksus, välisinvestori tegelikult kasusaav omanik või välisinvestori tütarettevõtjad või muud isikud, kes on sellise välisinvestori omandis või kontrolli all või tegutsevad tema nimel või juhtimisel, võivad püüda saavutada mõne kolmanda riigi poliitikaeesmärke või hõlbustada kolmanda riigi sõjalise võimekuse arendamist.

Artikkel 14

Taustauuringumenetluses tehtud otsus liidu julgeolekut või avalikku korda tõenäoliselt negatiivselt mõjutavate välisinvesteeringute kohta

1. Kui artiklis 13 sätestatud kriteeriume arvesse võttes ja vajaduse korral teiste liikmesriikide poolt artikli 7 lõike 1 või artikli 9 lõike 7 kohaselt esitatud märkuste või komisjoni poolt artikli 7 lõike 2 või 3 või artikli 9 lõike 7 kohaselt esitatud arvamuse põhjal järeldab liikmesriik, kuhu on kavas välisinvesteering teha või kus see on ellu viidud, et välisinvesteering võib kahjustada julgeolekut või avalikku korda ühes või mitmes liikmesriigis, sealhulgas juhtudel, kus on tegemist liidule huvi pakkuva projekti või programmiga, teeb ta taustauuringumenetluses otsuse, millega:

   (a) antakse leevendusmeetmete võtmise kohustust sisaldav välisinvesteeringuluba või

   (b) välisinvesteering keelatakse.

   Taustauuringumenetluses tehtud otsus peab olema kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega ja selles tuleb arvesse võtta kõiki välisinvesteeringuga seotud asjaolusid.

2. Kui liikmesriik, kuhu on kavas välisinvesteering teha või kus see on ellu viidud, leiab, et kooskõlas liidu või siseriikliku õigusega on võimalik võtta muid meetmeid, et asjakohaselt käsitleda välisinvesteeringu mõju julgeolekule ja avalikule korrale, antakse välisinvesteeringule tingimusteta luba.

5. PEATÜKK
LÕPPSÄTTED

Artikkel 15

Rahvusvaheline koostöö

Liikmesriigid ja komisjon võivad teha koostööd kolmandate riikide vastutavate asutustega küsimustes, mis on seotud välisinvesteeringute taustauuringutega, mida tehakse julgeoleku ja avaliku korra kaalutlustel.

Artikkel 16

Aastaaruanded liidu tasandil

1. Iga aasta 31. märtsiks alates [väljaannete talitus: palun sisestada esimene kohaldamisaasta] esitavad liikmesriigid komisjonile konfidentsiaalselt aruande eelmise kalendriaasta tegevustest, mida nad viisid ellu taustauuringu- ja koostöömehhanismi raames. Aruanne peab sisaldama järgmist teavet:

   (a) selliste välisinvesteeringute arv, millele on tehtud taustauuring pärast loataotluse esitamist ja pärast omaalgatuslikku menetlust;

   (b) selliste välisinvesteeringute arv, mille tegemiseks on pärast taustauuringut antud tingimustega või tingimusteta luba;

   (c) keelatud välisinvesteeringute arv, tagasivõetud välisinvesteeringute arv;

   (d) koostöömehhanismi kaudu teatatud välisinvesteeringute arv ja asjaomase liikmesriigi esitatud märkuste arv;

   (e) teave välisinvestori päritolu kohta ning taustauuringu läbinud, lubatud või keelatud välisinvesteeringu sihtettevõtja tegevusvaldkond;

   (f) koondülevaade välisinvesteeringutes leitud riskidest ja nõrkadest kohtadest, mis viisid taustauuringumenetluses otsuse tegemiseni.

2. Lõike 1 kohaselt saadud teabe ning suundumuste ja arengute hindamise põhjal esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule käesoleva määruse rakendamise kohta igal aastal aruande. Aruanne avalikustatakse.

Artikkel 17

Isikuandmete töötlemine

1. Käesoleva määruse alusel isikuandmeid töödeldes järgitakse määruseid (EL) 2016/679 ja (EL) 2018/1725 ning isikuandmeid töödeldakse ainult selles ulatuses, mis on vajalik välisinvesteeringu taustauuringuks liikmesriikide poolt ning käesoleva määrusega ette nähtud koostöö tõhususe tagamiseks.

2. Käesoleva määruse rakendamisega seotud isikuandmeid hoitakse üksnes niikaua, kui on vaja nende eesmärkide täitmiseks, milleks need andmed koguti.

Artikkel 18

Üldhindamine

1. Käesoleva määruse kohaldamise kuupäevast viie aasta möödumisel ning seejärel iga viie aasta järel hindab komisjon käesoleva määruse toimimist ja mõjusust ning esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande. Sellesse kaasatakse liikmesriigid, kes esitavad vajaduse korral komisjonile kõnealuse aruande koostamiseks vajaliku lisateabe.

2. Kui komisjoni aruandes soovitatakse käesolevat määrust muuta, võib sellele lisada seadusandliku ettepaneku.

Artikkel 19

Delegeeritud õigusaktid

1. Komisjonile antakse õigus võtta kooskõlas artikliga 20 vastu delegeeritud õigusakte, et teha vajaduse korral muudatusi käesoleva määruse I lisas esitatud liidule huvi pakkuvate projektide ja programmide loetelus, selleks et võtta arvesse selliste liidu õigusaktide vastuvõtmist ja muutmist, mis on seotud liidu julgeoleku või avaliku korra huvide seisukohast oluliste liidule huvi pakkuvate projektide või programmidega.

2. Komisjonile antakse õigus võtta kooskõlas artikliga 20 vastu delegeeritud õigusakte, et vajaduse korral muuta II lisas esitatud liidu julgeoleku või avaliku korra huvide seisukohast eriti oluliste tehnoloogiate, varade, vahendite, seadmete, võrkude, süsteemide, teenuste ja majandustegevusalade loetelu, et võtta arvesse liidu julgeoleku või avaliku korra huvidega seotud asjaolude muutusi.
Komisjon võtab arvesse eelkõige järgmist:

   (a) liidu julgeoleku või avaliku korra huvide seisukohast eriti oluliste tarneahelate toimepidevus;

   (b) liidu julgeoleku või avaliku korra huvide seisukohast eriti oluliste taristute toimepidevus;

   (c) liidu julgeoleku või avaliku korra huvide seisukohast eriti oluliste tehnoloogiate areng;

   (d) nõrkuste ilmnemine seoses juurdepääsuga tundlikule teabele, sealhulgas isikuandmetele, või seoses selle muul viisil töötlemisega, kuivõrd need võivad kahjustada liidu julgeoleku või avaliku korra huve; ning

   (e) liidu julgeoleku või avaliku korra huvide seisukohast eriti olulise geopoliitilise olukorra tekkimine.

Artikkel 20

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.

2. Õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile määramata ajaks alates [alusakti jõustumise kuupäev].

3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.

4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtete kohaselt iga liikmesriigi määratud ekspertidega.

5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

6. Artikli 19 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti Euroopa Parlamendile ja nõukogule teatavakstegemist esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile

teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel 21

Komiteemenetlus rakendusaktide vastuvõtmiseks

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu rakendusakte, milles sätestatakse vormid, mida tuleb kasutada artikli 10 lõikes 1 osutatud teabe esitamiseks.

2. Lõikes 1 osutatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 22 lõikes 2 osutatud nõuandemenetlusega.

Artikkel 22

Komitee

1. Komisjoni abistab komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.

2. Kui on viidatud käesolevale lõikele, kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 4.

Artikkel 23

Kehtetuks tunnistamine

Määrus (EL) 2019/452 tunnistatakse kehtetuks alates [kuupäev: 15 kuud pärast jõustumist].

Viiteid kehtetuks tunnistatud määrusele käsitatakse viidetena käesolevale määrusele.

Artikkel 24

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Määrust kohaldatakse alates [lisada kuupäev: 15 kuud pärast jõustumist].

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel *president*	*Nõukogu nimel* *eesistuja*

FINANTSSELGITUS

1. ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK

1.1. Ettepaneku/algatuse nimetus

1.2. Asjaomased poliitikavaldkonnad

1.3. Ettepanek/algatus käsitleb

1.4. Eesmärgid

1.4.1. Üldeesmärgid

1.4.2. Erieesmärgid

1.4.3. Oodatavad tulemused ja mõju

1.4.4. Tulemusnäitajad

1.5. Ettepaneku/algatuse põhjendused

1.5.1. Lühi- või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava

1.5.2. ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda eri teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud.

1.5.3. Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid

1.5.4. Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjakohaste vahenditega

1.5.5. Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang

1.6. Ettepaneku/algatuse kestus ja finantsmõju

1.7. Ettenähtud eelarve täitmise viisid

2. HALDUSMEETMED

2.1. Järelevalve ja aruandluse reeglid

2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem(id)

2.2.1. Eelarve täitmise viisi(de), rahastuse rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus

2.2.2. Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta

2.2.3. Kontrollimeetmete hinnanguline kulutõhusus (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse), selle põhjendus ja oodatav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal).

2.3. Pettuste ja õigusnormide rikkumise ärahoidmise meetmed

3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU

3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub

3.2. Ettepaneku hinnanguline finantsmõju assigneeringutele

3.2.1. Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele – ülevaade

3.2.2. Hinnanguline tegevusassigneeringutest rahastatav väljund

3.2.3. Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele – ülevaade

3.2.3.1. Hinnanguline personalivajadus

3.2.4. Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga

3.2.5. Kolmandate isikute rahaline osalus

3.3. Hinnanguline mõju tuludele

1.

ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK

1.1. Ettepaneku/algatuse nimetus

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, milles käsitletakse välisinvesteeringute taustauuringuid liidus ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) 2019/452

1.2. Asjaomased poliitikavaldkonnad

Ühine kaubanduspoliitika / ühtne turg

1.3. Ettepanek/algatus käsitleb

☐ **uut meedet**

☐ **uut meedet, mis tuleneb katseprojektist / ettevalmistavast meetmest**[1]

☒ **olemasoleva meetme pikendamist**

☐ **ühe või mitme meetme ümbersuunamist teise või uude meetmesse või ühendamist teise või uue meetmega**

1.4. Eesmärgid

1.4.1. Üldeesmärgid

Kavandatava määruse üldeesmärk on suurendada ELi julgeolekut ja parandada avalikku korda seoses välismaiste otseinvesteeringutega ja investeeringutega, mida välisinvestorid teevad ELis asutatud ettevõtja kaudu (edaspidi „välisinvesteeringud“).

1.4.2. Erieesmärgid

1. Tagada õiguskindlus riiklikele julgeoleku ja avaliku korra kaalutlustel tehtavate taustauuringute mehhanismidele, niivõrd kui need on seotud kavandatavas määruses määratletud välisinvesteeringutega.

2. Suurendada riiklike taustauuringumehhanismide sidusust ning võimaldada tehingute tõhusamat ja tulemuslikumat taustauuringut kogu ELis ning hoida ära siseturu killustumine riiklike taustauuringumehhanismide märkimisväärsete erinevuste tõttu.

3. Nõuda, et kõik liikmesriigid võtaksid vastu ja haldaksid mehhanismi, mis võimaldab neil avaliku korra või julgeoleku kaalutlustel tõhusalt välisinvesteeringute taustauuringuid teha.

4. Parandada kavandatava määrusega hõlmatud välisinvesteeringute alase liikmesriikide ja komisjoni koostöö mehhanismi tõhusust ja tulemuslikkust.

1.4.3. Oodatavad tulemused ja mõju

Märkige, milline peaks olema ettepaneku/algatuse oodatav mõju toetusesaajatele/sihtrühmale.

Kavandatava määrusega vaadatakse läbi määrusega (EL) 2019/452 loodud liikmesriikide ja komisjoni koostöömehhanism ja täiustatakse seda. Uute normide eesmärk on parandada ELi suutlikkust avastada välisinvesteeringuid, mis võivad mõjutada julgeolekut või avalikku korda negatiivselt. Samuti peaks see tagama

[1] Vastavalt finantsmääruse artikli 58 lõike 2 punktile a või b.

tõhusama ja tulemuslikuma menetluse selliste tehingute hindamiseks, mille puhul on vaja taustauuringujärgset luba kui ühes liikmesriigis.

Kavandatava määrusega nõutakse, et kõik liikmesriigid haldaksid mehhanismi, mis võimaldab neil avaliku korra või julgeoleku kaalutlustel tõhusalt välisinvesteeringute taustauuringuid teha. Need taustauuringumehhanismid peavad toetama liikmesriikide osalemist koostöömehhanismis, sealhulgas liikmesriikide suutlikkust võtta oma taustauuringumenetluses tehtavates otsustes arvesse teiste liikmesriikide ja komisjoni julgeolekuprobleeme.

Kavandatav määrus peaks jätkuvalt hõlbustama heade tavade vahetamist liikmesriikide vahel, sealhulgas ELi tehtavate välismaiste otseinvesteeringute taustauuringute komisjoni eksperdirühma koosolekutel. See peaks kaasa tooma riiklike taustauuringute suhtes kehtivate eeskirjade ja taustauuringute rakendamise edasise ühtlustamise.

Kavandatava määrusega tuleks jätkuvalt toetada rahvusvahelise koostöö tegemist kolmandate riikidega välismaiste otseinvesteeringute taustauuringutega seotud küsimustes tehingute ja nendega seotud taustauuringute konfidentsiaalsust nõuetekohaselt arvesse võttes.

Üldiselt peaks kavandatav määrus suurendama julgeolekut ja tugevdama avalikku korda, ilma, et see takistaks välisinvesteeringute tegemist ELi.

1.4.4. Tulemusnäitajad

Märkige, milliste näitajate abil jälgitakse edusamme ja saavutusi.

Nende liikmesriikide arv, kelle taustauuringumehhanism vastab kavandatavas määruses sätestatud nõuetele.

Koostöömehhanismikaudu hinnatud tehingute arv aastas.

Nende tehingute osakaal, mille kohta liikmesriigid esitasid märkusi ja/või komisjon esitas arvamuse liikmesriigile, kuhu on kavas investeering teha või kus see on ellu viidud (edaspidi „sihtliikmesriik“).

Selliste meetmete arv ja liik, mida liikmesriigid on võtnud seoses tehingutega, millel võib olla negatiivne mõju sihtliikmesriigi või teiste liikmesriikide julgeolekule või avalikule korrale või ELile huvi pakkuvatele projektidele või programmidele julgeoleku või avaliku korra seisukohast.

Asjakohaste meetodite või makromajanduslike mudelite puudumise tõttu ei ole võimalik mõõta kavandatava määruse (või välismaiste otseinvesteeringute taustauuringute) mõju investeeringute sissevoolule ELi.

Kavandatava määruse kohaselt peab komisjon esitama Euroopa Parlamendile ja nõukogule käesoleva määruse rakendamise kohta igal aastal aruande.

1.5. Ettepaneku/algatuse põhjendused

1.5.1. Lühi- või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava

Kavandatav määrus on vahetult kohaldatav, kuid eeldatavasti nõutakse sellega seadusandlike meetmete võtmist ka riiklikul tasandil. Kavandatud määruse täieliku kohaldamise ajaks (st 15 kuud pärast jõustumist) peavad kõik liikmesriigid kehtestama tõhusad menetlused selle rakendamiseks, eelkõige välisinvesteeringute taustauuringuteks oma territooriumil ja osalemiseks koostöömehhanismis. Lisaks

peaks kõigil liikmesriikidel olema õiguslik alus, et võtta arvesse teiste liikmesriikide ja komisjoni julgeolekuprobleeme ning võtta vajaduse korral meetmeid nende lahendamiseks.

Kavandatavat määrust hinnatakse viie aasta jooksul pärast selle jõustumist. Hindamise käigus uuritakse eelkõige seda, kas ja mil määral on kavandatav määrus aidanud kaitsta ELi julgeolekut ja avalikku korda.

1.5.2. ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda eri teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud.

ELi tasandi meetme põhjused *(ex ante*):

Üldiselt peaks kavandatav määrus

– looma rohkem lisaväärtust, kui liikmesriigid saaksid üksi luua,

– suurendama julgeoleku ja avaliku korra tõhusat kaitset teatavate välismaiste otseinvesteeringute põhjustatavate riskide eest rohkem, kui liikmesriigid saaksid seda eraldi suurendada,

– nõudma, et kõik liikmesriigid looksid taustauuringumehhanismi ja tagaksid riiklike taustauuringumehhanismide ühtlustamise. See ei saaks toimuda ilma ELi tasandi raamistikuta.

Oodatav tekkiv liidu lisaväärtus (*ex post*)

Edendab riiklike taustauuringumehhanismide vastuvõtmist ja ajakohastamist julgeoleku ja avaliku korra kaalutlustel.

Annab liikmesriikidele julgeoleku kohta teavet, mida neil ilma koostöömehhanismita ei oleks.

Mõjutab tehingu taustauuringut tegeva liikmesriigi otsust.

Ühtlustab liikmesriikide käsitust sellest, mis võib kujutada endast riski julgeolekule või avalikule korrale ning kuidas julgeolekule või avalikule korrale avalduvaid riske hinnata.

Võimaldab selliste tehingute tõhusa taustauuringu tegemist, mille suhtes kehtib loakohustus rohkem kui ühes liikmesriigis. Seepärast peaks ettevõtjate koormus, mis tuleneb taustauuringujärgse loa saamisest, olema väiksem ja asjaomaste riiklike otsuste tähtajad peaksid olema paremini ühtlustatud. See peaks suurendama prognoositavust ja õiguskindlust välisinvestorite ja välisinvesteeringu sihiks olevate äriühingute jaoks.

1.5.3. Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid

Kavandatava määrusega tunnistataks kehtetuks ja asendataks praegune määrus (EL) 2019/452. Aruandele on lisatud hindamisaruanne, milles võetakse kokku kehtiva määruse rakendamisel saadud õppetunnid.

1.5.4. Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjakohaste vahenditega

See algatus on täielikult rahastatav 2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistiku asjaomaste rubriikide siseste vahendite ümberpaigutamise kaudu. Assigneeringutele

avalduv finantsmõju kaetakse täielikult 2021.–2027. aasta mitmeaastases finantsraamistikus määruse (EL) 2019/452 rakendamiseks ette nähtud eraldistest.

Kavandatavat määrust rakendatakse kooskõlas ELi õiguses kehtestatud muude teavitamis- ja loamenetlustega ning see ei tohiks piirata nende kohaldamist. Määrus on kooskõlas ELi piiravate meetmetega (sanktsioonidega), mis on ELi toimimise lepingu artikli 215 alusel muude ELi määruste suhtes ülimuslikud ning millega võib keelata teatavate kolmandate riikide või kolmandate riikide kodanike välismaiste otseinvesteeringute tegemise või takistada nende tegemist.

Tehingute hindamisel kasutab komisjon jätkuvalt eksperditeadmisi, mis tal on määrusega hõlmatud sektorites osutatavate teenuste valdkonnas.

1.5.5. Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang

Ei kohaldata.

1.6. Ettepaneku/algatuse kestus ja finantsmõju

☐ **Piiratud kestusega**

– ☐ hõlmab ajavahemikku [PP/KK]AAAA–[PP/KK]AAAA

– ☐ finantsmõju kulukohustuste assigneeringutele avaldub ajavahemikul AAAA–AAAA ja maksete assigneeringutele ajavahemikul AAAA–AAAA.

☒ **Piiramatu kestusega**

– Rakendamine käivitub alates 2026. aastast,

– millele järgneb täieulatuslik rakendamine.

1.7. Ettenähtud eelarve täitmise viisid

☒ **Otsene eelarve täitmine** komisjoni poolt

– ☒ tema talituste kaudu, sealhulgas kasutades liidu delegatsioonides töötavat komisjoni personali;

– ☐ rakendusametite kaudu

☐ **Jagatud eelarve täitmine** koostöös liikmesriikidega

☐ **Kaudne eelarve täitmine**, mille puhul eelarve täitmise ülesanded on delegeeritud:

– ☐ kolmandatele riikidele või nende määratud asutustele;

– ☐ rahvusvahelistele organisatsioonidele ja nende allasutustele (nimetage);

– ☐ Euroopa Investeerimispangale ja Euroopa Investeerimisfondile;

– ☐ finantsmääruse artiklites 70 ja 71 osutatud asutustele;

– ☐ avalik-õiguslikele asutustele;

– ☐ avalikke teenuseid osutavatele eraõiguslikele asutustele, sel määral, mil neile antakse piisavad finantstagatised;

– ☐ liikmesriigi eraõigusega reguleeritud asutustele, kellele on delegeeritud avaliku ja erasektori partnerluse rakendamine ja kellele antakse piisavad finantstagatised;

– ☐ asutustele või isikutele, kellele on delegeeritud Euroopa Liidu lepingu V jaotise kohaste ühise välis- ja julgeolekupoliitika erimeetmete rakendamine ja kes on kindlaks määratud asjaomases alusaktis.

– *Kui märgitud on mitu eelarve täitmise viisi, esitage üksikasjad rubriigis „Märkused“.*

Märkused

Lõplik otsus välisinvesteeringute kohta jääb selle liikmesriigi pädevusse, kuhu on kavas investeering teha või kus see on ellu viidud. Seetõttu vastutab komisjon selle tagamise eest, et liikmesriigid järgivad kavandatavat määrust, kuid liikmesriik, kuhu on kavas välisinvesteering teha või kus see on ellu viidud, jääb vastutavaks tehingutest koostöömehhanismi kaudu teatamise eest ja taustauuringumenetluses osalevate teateid esitavate osalistega suhtlemise eest (sealhulgas teistele liikmesriikidele ja komisjonile tehingu hindamiseks vajaliku teabe hankimine). Lisaks jäävad liikmesriigid vastutavaks üksikute välisinvesteeringute kohta otsuse tegemise eest (loa või tingimustega loa andmine või investeeringu keelamine) ning taustauuringumenetluses nende poolt tehtud otsuste järelevalve ja täitmise tagamise eest.

2. HALDUSMEETMED

2.1. Järelevalve ja aruandluse reeglid

Märkige sagedus ja tingimused.

Määruse kohaselt peab komisjon esitama Euroopa Parlamendile ja nõukogule igal aastal määruse rakendamise kohta aruande. Määrust hinnatakse ja see vaadatakse läbi viis aastat pärast jõustumist. Hindamise käigus uuritakse eelkõige seda, kas ja mil määral on konkreetsed eesmärgid aidanud kaitsta ELi julgeolekut ja avalikku korda. Komisjon esitab hindamise tulemuste kohta aruande Euroopa Parlamendile ja nõukogule. Kui aruandes soovitatakse määrust muuta, võib sellele lisada asjakohase seadusandliku ettepaneku.

2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem(id)

2.2.1. Eelarve täitmise viisi(de), rahastuse rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus

Ei kohaldata.

2.2.2. Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta

Ei kohaldata.

2.2.3. Kontrollimeetmete hinnanguline kulutõhusus (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse), selle põhjendus ja oodatav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal).

Ei kohaldata.

2.3. Pettuste ja õigusnormide rikkumise ärahoidmise meetmed

Nimetage rakendatavad või kavandatud ennetus- ja kaitsemeetmed, nt pettustevastase võitluse strateegias esitatud meetmed.

Ei kohaldata.

3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU

3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub

- Olemasolevad eelarveread

<u>Järjestage</u> mitmeaastase finantsraamistiku rubriigiti ja iga rubriigi sees eelarveridade kaupa

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Eelarverida	Kulu liik	Rahaline osalus

	Nr	Liigendatud/liigendamata[1]	EFTA riigid[2]	Kandidaatriigid ja potentsiaalsed kandidaadid[3]	Muud kolmandad riigid	Muu sihtotstarbeline tulu
6	14.20.04.02	Liigendatud	EI	EI	EI	EI

- Uued eelarveread, mille loomist taotletakse

<u>Järjestage</u> mitmeaastase finantsraamistiku rubriigiti ja iga rubriigi sees eelarveridade kaupa

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Eelarverida	Kulu liik	Rahaline osalus			
	Nr	Liigendatud/liigendamata	EFTA riigid	Kandidaatriigid ja potentsiaalsed kandidaadid	Muud kolmandad riigid	Muu sihtotstarbeline tulu
	Ei kohaldata.		JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI

[1] Liigendatud = Liigendatud assigneeringud / liigendamata = liigendamata assigneeringud.
[2] EFTA: Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsioon.
[3] Kandidaatriigid ja vajaduse korral Lääne-Balkani potentsiaalsed kandidaadid.

3.2. Ettepaneku hinnanguline finantsmõju assigneeringutele

3.2.1. Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele – ülevaade

– ☐ Ettepanek/algatus ei nõua tegevusassigneeringute kasutamist

– ☒ Ettepanek/algatus nõuab tegevusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Nr	6: Naabrus ja maailm

DG: Kaubandus			**2026**	**2027**						**KOKKU**
•Tegevusassigneeringud										
14.200402 – Väliskaubandussuhted ja kaubandusabi	Kulukohustused	(1a)	0,493	0,250						**0,743**
	Maksed	(2a)	0,247	0,372						0,619
Ei kohaldata	Kulukohustused	(1b)								
	Maksed	(2b)								
Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud[1]										
Ei kohaldata		(3)								
KAUBANDUSE PEADIREKTORAADI assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	= 1a + 1b + 3	0,493	0,250						**0,743**
	Maksed	= 2a + 2b +3	0,247	0,372						0,619

[1] Tehniline ja/või haldusabi ning ELi programmide ja/või meetmete rakendamist toetavad kulud (endised BA read), kaudne teadustegevus, otsene teadustegevus.

•Tegevusassigneeringud KOKKU	Kulukohustused	(4)	0,493	0,250						**0,743**
	Maksed	(5)	0,247	0,372						0,619
•Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud KOKKU		(6)								
Mitmeaastase finantsraamistiku **RUBRIIGI <Kaubandus> assigneeringud kokku**	Kulukohustused	= 4 + 6	0,493	0,250						**0,743**
	Maksed	= 5 + 6	0,247	0,372						0,619

Juhul kui ettepanek/algatus mõjutab mitut rubriiki, tuleb eelmist punkti korrata

•Tegevusassigneeringud KOKKU (kõik rubriigid)	Kulukohustused	(4)	0,493	0,250						**0,743**
	Maksed	(5)	0,247	0,372						0,619
Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud KOKKU (kõik rubriigid)		(6)								
Mitmeaastase finantsraamistiku **RUBRIIKIDE 1–6 assigneeringud KOKKU** (vajalikud vahendid)	Kulukohustused	= 4 + 6	0,493	0,250						**0,743**
	Maksed	= 5 + 6	0,247	0,372						0,619

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	**7**	„Halduskulud“

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

		2026	**2027**						**KOKKU**
DG: Kaubandus (peakorter)									
• Personalikulud		2,670	2,670						**5,340**
• Muud halduskulud		0,032	0,032						**0,064**

KOKKU	Assigneeringud	2,702	2,702						**5,404**

		2026	**2027**						**KOKKU**
DG: Kaubandus (esindused)									
• Personalikulud		0,356	0,356						**0,712**
• Muud halduskulud									
KOKKU	Assigneeringud	0,356	0,356						**0,712**

		2026	**2027**						**KOKKU**
DG: Sidevõrgud, sisu ja tehnoloogia									
• Personalikulud		0,356	0,356						**0,712**
• Muud halduskulud									
KOKKU	Assigneeringud	0,356	0,356						**0,712**

		2026	**2027**						**KOKKU**
DG: Kaitsetööstus ja kosmos									
• Personalikulud		0,356	0,356						**0,712**
• Muud halduskulud									
KOKKU	Assigneeringud	0,356	0,356						**0,712**

		2026	2027						KOKKU
DG: Siseturg, tööstus, ettevõtlus ja VKEd									
• Personalikulud		0,356	0,356						**0,712**
• Muud halduskulud									
KOKKU	Assigneeringud	0,356	0,356						**0,712**

		2026	2027						KOKKU
DG: Finantsstabiilsus, finantsteenused ja kapitaliturgude liit									
• Personalikulud		0,178	0,178						**0,356**
• Muud halduskulud									
KOKKU	Assigneeringud	0,178	0,178						**0,356**

		2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	KOKKU
DG: Teadusuuringud ja innovatsioon									
• Personalikulud		0,178	0,178						**0,356**
• Muud halduskulud									
KOKKU	Assigneeringud	0,178	0,178						**0,356**

	2026	2027						KOKKU

DG: Õigustalitus									
• Personalikulud		0,178	0,178						**0,356**
• Muud halduskulud									
KOKKU	Assigneeringud	0,178	0,178						**0,356**

		2026	**2027**						**KOKKU**
DG: Teadusuuringute Ühiskeskus (JRC)									
• Personalikulud		0,178	0,178						**0,356**
• Muud halduskulud									
KOKKU	Assigneeringud	0,178	0,178						**0,356**

		2026	**2027**						**KOKKU**
DG: Euroopa välisteenistus									
• Personalikulud		0,178	0,178						**0,356**
• Muud halduskulud									
KOKKU	Assigneeringud	0,178	0,178						**0,356**

		2026	**2027**						**KOKKU**
DG: Konkurents									
• Personalikulud		0,034	0,034						**0,068**

• Muud halduskulud									
KOKKU	Assigneeringud	0,034	0,034						**0,068**

		2026	**2027**						**KOKKU**
DG: Põllumajandus ja maaelu areng									
• Personalikulud		0,017	0,017						**0,034**
• Muud halduskulud									
KOKKU	Assigneeringud	0,017	0,017						**0,034**

		2026	**2027**						**KOKKU**
DG: Energeetika									
• Personalikulud		0,017	0,017						**0,034**
• Muud halduskulud									
KOKKU	Assigneeringud	0,017	0,017						**0,034**

		2026	**2027**						**KOKKU**
DG: HERA									
• Personalikulud		0,017	0,017						**0,034**
• Muud halduskulud									
KOKKU	Assigneeringud	0,017	0,017						**0,034**

		2026	2027						KOKKU
DG: Õigus- ja tarbijaküsimused									
• Personalikulud		0,017	0,017						**0,034**
• Muud halduskulud									
KOKKU	Assigneeringud	0,017	0,017						**0,034**

		2026	2027						KOKKU
DG: Tervis ja toiduohutus									
• Personalikulud		0,017	0,017						**0,034**
• Muud halduskulud									
KOKKU	Assigneeringud	0,017	0,017						**0,034**

		2026	2027						KOKKU
DG: Ränne ja siseasjad									
• Personalikulud		0,017	0,017						**0,034**
• Muud halduskulud									
KOKKU	Assigneeringud	0,017	0,017						**0,034**

	2026	2027						KOKKU

DG: Liikuvus ja transport									
• Personalikulud		0,017	0,017						**0,034**
• Muud halduskulud									
KOKKU	Assigneeringud	0,017	0,017						**0,034**

		2026	**2027**						**KOKKU**
DG: Peasekretariaat									
• Personalikulud		0,017	0,017						**0,034**
• Muud halduskulud									
KOKKU	Assigneeringud	0,017	0,017						**0,034**

Mitmeaastase finantsraamistiku **RUBRIIGI 7 assigneeringud KOKKU**	(Kulukohustuste kogusumma = maksete kogusumma)	5,194	5,194						**10,388**

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

		2026	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**KOKKU**
Mitmeaastase finantsraamistiku **RUBRIIKIDE 1–7 assigneeringud KOKKU**	Kulukohustused	5,687	5,444						11,131
	Maksed	5,441	5,566						11,007

3.2.2. Hinnanguline tegevusassigneeringutest rahastatav väljund

kulukohustuste assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Märkige eesmärgid ja väljundid ⇩			Aasta **N**		Aasta **N + 1**		Aasta **N + 2**		Aasta **N + 3**		Lisage vajalik arv aastaid, et näidata finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)						**KOKKU**	
	VÄLJUNDID																	
	Väljundi liik[2]	Keskmine kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Väljundite arv kokku	Kulud kokku
ERIEESMÄRK nr 1[3]...																		
- Väljund																		
- Väljund																		
- Väljund																		
Erieesmärk nr 1 kokku																		
ERIEESMÄRK nr 2 ...																		
- Väljund																		
Erieesmärk nr 2 kokku																		
KOKKU																		

[2] Väljunditena käsitatakse tarnitud tooteid ja osutatud teenuseid (rahastatud üliõpilasvahetuste arv, ehitatud teede pikkus kilomeetrites jms).

[3] Vastavalt punktile 1.4.2 „Erieesmärgid“.

3.2.3. Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele – ülevaade

– ☐ Ettepanek/algatus ei nõua haldusassigneeringute kasutamist

– ☒ Ettepanek/algatus nõuab haldusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	2026	**2027**						**KOKKU**
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIK 7								
Personalikulud	5,162	5,162						**10,324**
Muud halduskulud	0,032	0,032						**0,064**
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 7 kulud kokku	5,194	5,194						**10,388**

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGIST 7[1] välja jäävad kulud								
Personalikulud	Ei kohaldata							
Muud halduskulud	Ei kohaldata							
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud kokku	Ei kohaldata							

KOKKU	5,194	5,194						**10,388**

Personali ja muude halduskuludega seotud assigneeringute vajadused kaetakse assigneeringutest, mille asjaomane peadirektoraat on kõnealuse meetme haldamiseks juba andnud, ja/või peadirektoraadi sees ümberpaigutatud assigneeringutest, mida vajaduse korral võidakse täiendada nendest lisaassigneeringutest, mis haldavale peadirektoraadile eraldatakse iga-aastase vahendite eraldamise menetluse käigus, arvestades eelarvepiirangutega.

[1] Tehniline ja/või haldusabi ning ELi programmide ja/või meetmete rakendamist toetavad kulud (endised BA read), kaudne teadustegevus, otsene teadustegevus.

3.2.3.1. Hinnanguline personalivajadus

– ☐ Ettepanek/algatus ei nõua personali kasutamist

– ☒ Ettepanek/algatus nõuab personali kasutamist, mis toimub järgmiselt:

Hinnanguline väärtus täistööaja ekvivalendina

		2026	**2027**					
•Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad (ametnikud ja ajutised töötajad)								
20 01 02 01 (komisjoni peakorteris ja esindustes)		27	27					
20 01 02 03 (delegatsioonides)		2	2					
01 01 01 01 (kaudne teadustegevus)								
01 01 01 11 (otsene teadustegevus)								
Muud eelarveread (märkige)								
• Koosseisuväline personal (täistööajale taandatud töötajad)[1]								
20 02 01 (üldvahenditest rahastatavad lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud)								
20 02 03 (lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid, renditööjõud ja noored eksperdid delegatsioonides)								
XX 01 xx **yy zz**[2]	- peakorteris							
	- delegatsioonides							
01 01 01 02 (lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud kaudse teadustegevuse valdkonnas)								
01 01 01 12 (lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud otsese teadustegevuse valdkonnas)								
Muud eelarveread (märkige)								
KOKKU		**29**	**29**					

XX tähistab asjaomast poliitikavaldkonda või eelarvejaotist.

Personalivajadused kaetakse peadirektoraadi töötajatega, kes on juba määratud meedet haldama, ja/või paigutades töötajaid ümber peadirektoraadi sees. Vajaduse korral võidakse personali täiendada iga-aastase vahendite eraldamise menetluse käigus, arvestades olemasolevate eelarvepiirangutega.

Ülesannete kirjeldus:

Ametnikud ja ajutised töötajad	Ametnikud ja ajutised töötajad tegutsevad kontaktpunktidena ja analüüsivad igal üksikjuhul eraldi, kas liikmesriikide teatatud investeerimistehingud võivad mõjutada julgeolekut või avalikku korda negatiivselt rohkem kui ühes liikmesriigis või kas neil võib olla negatiivne mõju tundlikule ELi varale. Nad peavad jälgima ühinemisi ja omandamisi ning investeeringuid nullist alustavatesse projektidesse (nn *greenfield*-investeeringuid) majandussektoris, mis kuuluvad nende peadirektoraatide vastutusalasse, ning nad peavad teavitama kaubanduse peadirektoraati, kui nad leiavad, et tehing võib mõjutada julgeolekut või avalikku korda negatiivselt rohkem kui ühes liikmesriigis või et tehingul võib olla negatiivne mõju tundlikule ELi varale. Kaubanduse peadirektoraadi ametnikud ja ajutised töötajad vastutavad ELi tehtavate välismaiste otseinvesteeringute taustauuringute komisjoni eksperdirühma ja määrusega loodud komitee haldamise eest; määruse rakendamise järelevalve ja aruandluse (sealhulgas liikmesriikide aastaaruannete töötlemise ja komisjoni aastaaruande koostamise) eest; kolmandate riikidega investeeringute taustauuringutega seotud

[1] Lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid, renditööjõud, noored spetsialistid delegatsioonides.

[2] Tegevusassigneeringutest rahastatavate koosseisuväliste töötajate ülempiir (endised BA read).

	horisontaalsetes küsimustes tehtava koostöö eest ning riikide poliitika ja seadusandliku arengu jälgimise eest.
Koosseisuvälised töötajad	Ei ole asjakohane.

3.2.4. Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga

Ettepanek/algatus:

– ☒ on täielikult rahastatav mitmeaastase finantsraamistiku asjaomase rubriigi sisese vahendite ümberpaigutamise kaudu.

– ☐ tingib mitmeaastase finantsraamistiku asjaomase rubriigi mittesihtotstarbelise varu ja/või mitmeaastase finantsraamistiku määruses sätestatud erivahendite kasutuselevõtu.

– ☐ nõuab mitmeaastase finantsraamistiku muutmist.

3.2.5. Kolmandate isikute rahaline osalus

Ettepanek/algatus:

– ☒ ei näe ette kolmandate isikute poolset kaasrahastamist

– ☐ näeb ette kolmandate isikute poolse kaasrahastuse, mille hinnanguline summa on järgmine:

assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	Aasta **N**[1]	Aasta **N + 1**	Aasta **N + 2**	Aasta **N + 3**	Lisage vajalik arv aastaid, et näidata finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)			Kokku
Nimetage kaasrahastav asutus								
Kaasrahastatavad assigneeringud KOKKU								

3.3.

[1] N on aasta, mil alustatakse ettepaneku/algatuse rakendamist. „N“ asemel tuleb märkida esimene eeldatav rakendamise aasta (näiteks 2021). Sama tuleb teha ka järgnevate aastate puhul.

Hinnanguline mõju tuludele

– ☒ Ettepanekul/algatusel puudub finantsmõju tuludele

– ☐ Ettepanekul/algatusel on järgmine finantsmõju:

  – ☐ omavahenditele

  – ☐ muudele tuludele

  – palun märkige, kas see on kulude eelarveridasid mõjutav sihtotstarbeline tulu ☐

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Tulude eelarverida	Jooksval eelarveaastal kättesaadavad assigneeringud	Ettepaneku/algatuse mõju[2]						
		Aasta **N**	Aasta **N + 1**	Aasta **N + 2**	Aasta **N + 3**	Lisage vajalik arv aastaid, et näidata finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)		
Artikkel ….								

Sihtotstarbeliste tulude puhul märkige, milliseid kulude eelarveridasid ettepanek mõjutab.

Muud märkused (nt tuludele avaldatava mõju arvutamise meetod/valem või muu teave).

[2] Traditsiooniliste omavahendite (tollimaksud ja suhkrumaksud) korral tuleb märkida netosummad, st brutosumma pärast 20 % sissenõudmiskulude mahaarvamist.